Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») ОРГАН ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОГО ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОЙ АССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ШИНАРА, 28 октябрь, 1975 шу. ● № 129 (5200). ● Мах 2 кеп.

КЪАХЬЕГАМА ОВСАРЛЕ ЛАКХЪЯР—КЕРТТЕРЧАРЕХ ДЕКХАР

КПСС XXV съезда сийленца накъабахара, Сийлахьйоккхача Октябрьски революце 58 шу дузача дезача денна къахьегама совгIат кийчдара, берригa советски нах санна, хьинар айденна къахьегаш ба Нохч-ГIалгIайчен промышленноста къахьегамхой. Шоаш тIаийца социалистически декхараш ханал хьалха кхоачашдара ерригa шоай торонаши кхоачамаши оарцагIдаьхача цар тIехкхоачашъяьй товарни продукци арахецарен из маьхала яккхарен ийс бетта план. Паччахьалкхен планагIа лаьрхIачул совгIа ара а хийца маьхала яьккхай 14,6 миллион сома промышленни продукци. Керттерча даькъе планал совгIа арахийца товарни продукци къахьегама овсарле лакхъяра чотах арахийцай.

КПСС ЦК декабрьски (1974 ш.) Пленума решенеш тIеи цул тIехьагIа хиннача КПСС ЦК даьча соцамаш тIеи белгалдаьккхад мехка халкъа боахам дегIабоалабара, производства экономически эффективность лакхъяра технически прогресс елга сих а деш къахьегама овсарле лакхъяр, керда мощностaш болх бе йолаялийтар боккхача лоархIаме хилар. Цу даькъе дерригa шоай низаш тIадерзадаьча промышленни предприятей коллективаша тIагIертта къовсам лоаттабу арахеца продукци дукхагIа, дикагIа, дIадодар кIезигагIа долаш хилийтара. Къахьегама овсарле цхьа процент лакхйича шера вай мехка 5 миллиард гаргга промышленни продукци дукхагIа арахеца йиш хиларо къаьгга хьахьокх къахьегама овсарле лакхъяр керттерчарех цаI хилар.

Пятилетка тIеххьарча шера планал совгIа арахецача продукцех 86 процент яр къахьегама овсарле лакхъяра чотах хилийта лаьрхIад.

Къаьстта дика вIаштIехьбаьккхаб къахьегама овсарле лакхъяра болх Н. Анисимова цIерагIча Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода коллективо. Цу лоархIамеча хьоккама пхе шера задани кхозза совгIа тIехкхоачашъяьй цо. Духхьал щекински метод производствана юкъейоалаярах кхычахьа балха ваха йиш йолаш 5 бIаь совгIа болхло мукъа а воалийташ, пятилетка шерашка къахьегама овсарле 7,3 процент лакхъяьй, 5 бIаь эзар гаргга сом алапи кходаьд. Иштта къахьегача заводa технологаша товарни продукци арахецарен из маьхала яккхарен пхе шера план 18 октябре кхоачашъяьй. Укх юхейисача хана пхе шера планал совгIа арахеца ерригa продукци къахьегама овсарле лакхъяра чотах арахецаргья.

Къахьегама овсарле лакхъяра тIехьа дукха балхаш ду предприяте. Установкашта капитальнии текущии ремонт яра балхаш йиллача ханал дуккха хьалха чакхдоах. ХIара шера йизза чакхйоах шу доалуча хана белгалъяьха организационно - технически мероприятеш. Цу балха тIа хьинаре дакъа лоац завода рационализаторашa, изобретателаша. Пхе шера тIаийца социалистически декхараш шозза совгIа тIеххоачаш а деш цар производствана юкъейихьача изобретенешен рационализаторски предложенешен 3515 эзар совгIа сом пайда баьб, дика лакхъяьй къахьегама овсарле, болхлой хьалаш тоа а деш дикка аттача баьккхаб цар къахьегам.

Паччахьалкхен планал совгIа ара мел хеца продукци къахьегама овсарле лакхъяра чотах арахецара бола болх иштта дика вIаштIехьбаьккхаб Назрановски трикотажни фабрика, Карабулакски химически реагентий завода, Грозненски газ чакхйоахачеи «Электроприбор», «Трансмаш» яхачеи заводий коллективаша.

Цхьабакъда дуккхача промышленни предприятеша кхоачашъяц къахьегама овсарле лакхъяра йола паччахьалкхен план. ХIанз вай республике я цу тайпара йола 38 предприяти. Царех я Грозненски ремонтно- механически, цементни, Назрановски кирпишкаш еча заводий, шурий промышленноста объединене, иштта кхыча предприятей коллективаш.

Къахьегама овсарле лакхъяра задани кхоачаш ца ярал совгIа из соахкарчул дикка лохъяь а дукха организацеш я. Царех я «Грозстромремонта» специализированни ремонтно-монтажни предприяти, «Чечингсельстрой» треста аьшкбетона конструкцей завод, кондитерски фабрика, «Чечингпромстройматериалы» производственни объединени, кхыяраш.

Из санна дола гIулакх дIахо ла мегаргдолаш дац. Арахеца продукци дукхагIа хилийтара бола производства лоархIаме хьокхам тIа-тIа тоабара йола торонаш массайолча предприятешка йолаш я. Уж хьалаха, тахка, царех бизза пайда эца декхарийла я хIара коллектив. ХIара мощностага, оборудованега биззача низаца болх байтара, балха ха зехьа ца йоаяйтара, бедала, материалашта, доагора, электроэнергена кхом байтара тIехьа берригa болхлой, инженерно-технически болхлой оарцагIбаха декхарийла ба хIара предприяте кулгалхой, партийни профсоюзни организацеш.

Керда техникен, дикагIйола технологии, методаши производствана юкъекхахьар, кулгашца деча халача балхашта механизаци яр, болхлой квалификаци лакхъяр, Iилманеи техниканеи, иштта рационализаторaштеи изобретателаштеи карагIдийннараш сиха производствана юкъекхахьар санна дола дешаш хадданза терко еш хила деза предприяте кулгалхоша яь ца Iеш берригача къахьегамхоша а.

Шу долалуча хана белгалъяьха организационно-технически мероприятеш чакхъяхар, Iилман ларда тIа къахьегам вIаштIехьбаккхар, социалистически яхье хьалха латтарий опыт шерра дIа-юха а йоаржаеш, цох кхетамца пайда эцар боккхача лоархIаме да къахьегама овсарле лакхъяра. ХIара предприяте кулгалхоша дика кхетаде деза планал совгIа арахецаш мел йола продукци цун чотах кийчъеш хилар.

Производства лоархIамера хьокхам тоабара боккхача маьхера да технологически процессаш эргайоахаш тоаяр, хIара оборудованега, станокага, участкага, цехага проектни мощностах болх байтар, материально-технически Iалашо елга тоадар, рационализаторскии изобретательскии балха юкъе массе тайпарча профессех бола болхлой, инженерно - технически балхаш дераш юкъеозар. Цу дешашта даим терко ешн, уж миштa кхоачашду хьожаш тIахьожам лоаттабеши хила беза боахамий кулгалхой.

Къахьегама овсарле лакхъяра задани тIеххоачаш а еш, цун чотах планал совгIа товарни продукци ара ца хецаш цхьаккха предприяти хила йиш яц.

СЪЕЗДА—СОВГIАТ

Октябрь бетта планагIа 200 метр лоаман породашта бурув тоха дезаш яр мастера Заборин Юре кулгалдеча Старогрозненски управлене бурув деттарий бригада.

Бурув тохара дакагIйолча методех, кердача техниках пайда а эцаш, дикагIйола технологи балха юкъе а йоалеш бурув тохарах духхьал хьалхарча ткъаь дийнахьа 276 метр бурув техар цу коллективо.

Бурув сиха тохарах, химреагенташ, электроэнерги кхоярах, буровой остех, кхыйолча оатхалех бизза пайда эцарах 20 эзар сом паччахьалкхен рузкъа кходир бурув деттараша.

— Ер бутт чакхбалалехьа, — йоах смении мастера Хаджиев Салама, — бетта планал совгIа 200 метр бурув тоха дага да тхо. Из КПСС XXV съезда дола тхогара совгIат да.

Т. АЛЕКСЕЕВ.

Советски Союза къахьегамхой! Балхаш тIехдика хургдола гIулакх де, биззагIа пайда эца чурча производственни кхоачамех! Дисциплинеи организованности чIоагIъе халкъа боахама ерригача звеньяшка!

(Сийлахьча Октябра 58 шу дизара долча КПСС ЦК ТIахье хамашцара).

ПЯТИЛЕТКА КХОАЧАШЪЯЬЙ

«Электроприбор» яхача Грозненски завода коллективо КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъяра шерра социалистически яхь я йоаржаяь 1975 шера 3 октябре ийслагIча пятилетка производственни план кхоачашъяьй. Заводо арахийцай 109 миллиони 92 эзари сома продукци, къахьегама овсарле 1970 шера хинначунца нийсйича 155 процент лакхъеннай. ИйслагIча пятилеткагIа кийч а я арахеца йолаяьй йиъ тайпара керда чоалхане электрофотографически аппаратурен бахача наха эша ялх тайпара продукции. Керда техника балха юкъейоалаярах баьнна экономически пайда 2 миллиони 592 эзари сом ба.

Яхь делаерех хьалхарча моттиге я №№ 1, 7, 4 йолча цехий, № 5 йолча цеха наладка участка, цхьоалагIча цеха фрезерни участка коллективаш.

Социалистически яхье доккхий толамаш дахарах завода коллектива еннай Юбилейни памятни знаки РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума грамотеи. 22 дикагIа волча болхлочоаи инженерно-технически болхлоштеи доккхий паччахьалкхен совгIаташ деннад.

Производства маякаш — орденаш лелаю фрезировщик В. И. Трофимов, токарь М. Х. Костоев, мастер В. Н. Фомина, кхыбараш.

Съезда хьалхарча къахьегама вахте а этта приборостроителаша декхар тIаийцад пятилетка чакхъяллалца кхы а 7 млн. сома продукци арахеца. Из да оаха КПСС XXV съезда кийчду совгIат.

А. МКРТИЧАН, завода директора декхар кхоачашдер.
Н. ЧЕНСКИЙ, парткома секретарь.

ПРЕДПРИЯТЕ СИЙ ДОАККХ ЦАР

КПСС XXV съезда сийна къахьегама вахте а этта доккхий социалистически декхараш тIаийцад аргунски «Пищемаш» завода коллективо. Миштa кхоачашду уж? ИйслагIча пятилетка тIеххьарча шера кхоалагIча квартале кийча продукци маьхала яккхара план 107,3 процент, товарни продукци арахецара план 109,2 процент, валови продукци арахецара план 107,8 процент кхоачашъяьй.

Машинашъераша дош деннадар ийс бетта ...анал совгIа Т-1-ВТГ-6 маркагIа йола 5 транспортер арахеца. Толамца кхоачашдаьд денна дош: планал совгIа 20 эзар сом мах бола 12 транспортер арахийцай. Иштта тIеххоачашдаьд планал совгIа 8 эзар сома маьха халкъа боахама эша товараш арахеца тIаийца декхар а: 20 эзар сома маьха арахийцад уж.

Дукха болх баьб укх шера рационализатораша а :слесарьинструментальщика Поздеев Виктора, токара Газиев Косума, котельщикий бригадира Исраилов Хизира, технически отдела инженера Авгученко Виктора, иштта кхычар а. Укх ийс бетта 24 эзар сом экономически эффект йола рацпредложенеш производствана юкъейоалаяьй цар.

«Пищемаш» завода продукци дIайаю дуккхача городашка а мехкашка а: Монголе, Болгаре, Кубе. Иштта укх шера а планал совгIа 147 эзар сома маьха продукци маьхала яьккхай предприяте. Завода марка лакха хилара тешал ду цу цифро. ТIехдика къахьегамхой а ба заводе болх беш: коммунист, СССР Лакхехьарча Совета депутат слесарий-сборщикий бригадир Бисултанов Жамлайла, строгальщик Ирисханов Лема, токарь Тасуев Ахьмад, НГIАССР Лакхехьарча Совета депутат Магомадова Тамара, иштта кхыбараш а.

Уж санна болча нахах коллектив латташ хиларо вIаштIехьдалийтар укх шера ийс бетта планал совгIа 15 эзар сома пайда бе, къахьегама овсарле дIадахача шера цу хана нийсйича 12 процент лакхъе.

Уж толамаш дахийтар балха хаца цхьаккха а минута зехьа ца йойтара къовсам лоаттабаро, къахьегама а, производственни а дисциплина тоаяро, цехашта, бригадашта, къаьстта болхлошта юкъе шерра социалистически яхь яржаро. Дукха болх баьб болхлой кадраш кийчъяра, смежни профессеш караерзаяра, квалификаци лакхъяра. Иштта, укх ийс бетта шоай квалификаци лакхъяьй 58 саго, 28 саго смежни специальносташ Iомайир.

Коллектива балха юкъе йоккха моттиг дIалоац массадолча дIаман кхомбеш хиларо: ийс бетта 86 эзар киловатт-сахьат электроэнерги, 79,7 тонн Iаьржа металл, 0,7 тонн бос бола металл кходаьд.

Т. ДИКАЕВ.

ШУРА ДУКХАГIА ЙОАККХ

Шалински района Куйбышева цIерагIча колхозерча КПСС членалла кандидата Х. Цициева кулгалдеча шурий-товарни ферма коллективо дика толамаш доах парте XXV съезда сийна яьржача социалистически яхье. ПланагIа 1600 килограмм йолча, дIабахача ийс бетта хIара кхоабача Iаттагара укхаза яьккхай 1643 килограмм шура, вешта аьлча, соахка укх хана яьккхачул дукха а дукхагIа. Нагахьа санна дIадахача шера кхаь кварталах ферме 298 тонн шура яьккха хиннаяле, хIаьта хIанз яьккхар 427 тонн. Укх шера ийс бетта ферма коллективо паччахьалкхенга ехкай 363 тонн шура, план 345 тонн йолча. Из 123 тонн дукхагIа я соахка укх хана ехкачул.

...Миштa вIаштIехьдаьннад ферма коллектива иштта толамаш даха? Цун бахьан да зооветеринарни бокъонаш йоагIIача бесса кхоачаш а еш рационага хьежжа доахан кхоабаш, леррттIа Iунал деш ферма хьайбаш леладераша шоайла социалистически яхье баьнна къахьегилга. Укхаза хан-ханнахьа балха итогаш ю, хьалха латтараштa ахчан премеш тел. Цу гIулакхо новкъостал ду къахьегама овсарле лакхъе.

ДIабахача ийс бетта баьча балха итогех социалистически яхье хьалхара моттигаш яьхай дикагIболча доаркаша Джамалуева Айтулас, Масаева КIужус, Къахьегама ЦIеча Байракха орден лелаеча Якаева КIужулас. Цар дикка тIеххоачашъяьй шура яккхара планаш.

— Паччахьалкхенга шура йоххара шера план 26 ноябрга — районни партийни конференци хьаеллача денга кхоачашъергья оаха, — йоах колхоза председателa Х. Багашева.

А. БАРЗАНУКАЕВ.

ГУЙРАН БАЛХАШ

ЛАЬТТА ОАХАШ...

«Гудермесский» совхоза №1 йолча отделене укх гурахьа зяба аха дезаш 3500 гектар лаьтта да. ХIанзле а цох 1200 гаргга лаьтта аьхад механизатораша.

БIаьстан юхье юв юртбоахама культураш дIаера лаьтта оахаш 7 агрегат я. КПСС XXV-гIча съезда сийна йолча къахьегама вахте дика толамаш доах тракториста вежараша БайрулаевгIар Майрбекеи Лом - Iаьлаеи, Темиев Абос, Шамаев ТIахьира, кхыбар. Царех цхьаккха а вац шийн дей норма 140 — 150 процент кхоачаш ца еш. Октябра дола денош хьатIакхачале дерригa лаьтта аьха даккха лерхI механизатораша.

М. РАШИДОВ

ЯЛАТ ДIАДУВШ...

Хоза латтача ханах бизза пайда а эцаш, хьатIадовгIача шерарча хьувкъама тешаме лард йоллаш ба «Экажевский» совхоза Iаьлий - Юртарга отделене механизатораш.

— Укх шера тха отделене 500 гектара тIа дIаде дезаш да гурахьа дув ялат, — йоах отделене тракторно - кхай тIарча бригада бригадира Умаров Тухаиз. — Цох 300 гектар ялат дIадийна даьннад тхо. Оахам деча овсаре къахьегаш ба механизатораш Нальгиев Iусман, Точиев Ахьмад, Евлоев ХIарон. Цхьаккха а ди дIадахийтац цар цаI-ах норма ца йоаккхаш.

Сийлахь - йоккхача Октябрьски социалистически революце 58 шу дизарга КПСС ЦК-ас даьча ТIахьехамаша хьинар айдаь болча отделене механизатораша дош деннад 1-гIа ноябрь хьатIакхачалехьа гурахьа дув ялат дIадийна бала. Из хургда Октябра цIеча цар кийчду къахьегама совгIат.

Р. МУХТАРОВ.

«ВЕНЕРА-9», «ВЕНЕРА-10» ЯХА ПЛАНЕТАШТА ЮКЪЕ ЛЕЛА АВТОМАТИЧЕСКИ СТАНЦЕШ ХЬАЕЧЕИ СИГАЛА ЙОХИЙТАЧЕИ ДАКЪА ЛОАЦАШ ХИННАЧА IИЛМАХОШКА, КОНСТРУКТОРАШКА, ИНЖЕНЕРАШКА, ТЕХНИКАШКА, БОЛХЛОШКА, ЕРРИГАЧА КОЛЛЕКТИВАШКА А ОРГАНИЗАЦЕШКА А

Деза новкъостий!

Космически арен Маьлха система планеташи тоххача керда тIехдаьнна доккхий хIамаш карагIдаьннад советски Iилманеи техниканеи. Кхоачашъяьй планеташта юкъе лела «Венера-9», «Венера-10» яха автоматически станцеш Венера яхача планетага яхийтара чоалхане программа. Космос караерзаяра исторе чухь духхьашха хьаяьй Венера искусственни ши спутник, планета тIехен тайп-тайпарча районашка кIаьдда Iоховшаяьй Iойоссаеш йола цу станцей ши аппарат, хьаккхьчад Iойоссаеш йола аппаратaш Iойоссача моттигера даьха планета тIехен шоай тайпара сурташ. Космоса деча Iилман тохкамашка керда этап хьаеллаш дола лоархIаме комплексии тохкамаш даьд атмосферана, мархий тIоана, планета тIехенна.

«Венера-9», «Венера-10» яхача автоматически станцеша толаме никъ бар — советски Iилман техникан йоккха котало, дунен Iилмана юкъе ерригача адамлена боккхача лоархIаме дола дакъа лацар.

Венера яха планета таххара даькъе дикалга диллача керда этап чакхъяккхаро къаьгга хьахьокх, космически аре караерзаяра дукхача тайпарен бехкторкхамен декхараш кхоачашдара гIулакха автоматически аппаратий йоккхий торонаш хилар, башха-дика тешал ду вай Даьхен Iилма-технически прогресс, Советски Союза Коммунистически парте XXV съезда къахьегама толамашца накъадоача советски халкъа творчески энтузиазм хилара.

Советски наха доккхал ду, космосера керда котало планеташта юкъе лела автоматически станцеш сигала яхийтара программа оттаярен кхоачашъярен дуккха чоалхане Iилма - технически проблемаш къоастаьча Советски Союза Iилмахой, конструкторий, инженерий, техникий, болхлой талантои къахьегамои яьккха хиларах.

КПСС Центральни Комитето, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совето дег тIара даькъала бувц «Венера-9», «Венера-10» яха планеташта юкъе лела автоматически станцеш хьаеча, хIаьта иштта уж сигала йохийтача, сигала яхийтара программа кхоачашъеча дакъа лоацаш хинна Iилмахой, конструктораш, инженераш, техникаш, болхлой, ерригa коллективаш а организацеш а, цу балхашка дакъа лоацаш хиннараша халкъа иразa духьа дIахо творчески толамаш дахар лов.

Л. БРЕЖНЕВ.
Н. ПОДГОРНЫЙ.
А. КОСЫГИН.

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТАГА СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМАГА СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТАГА

Оаха, «Венера-9», «Венера-10» яха планеташта юкъе лела автоматически станцеш хьаеча а хIаьта иштта уж сигала йохийтача а сигала яхийтара программа кхоачашъеча а дакъа лоацаш хиннача Iилмахоша, конструктораша, инженераша, техникаша, болхлоша доклад ю КПСС Центральни Комитетага, СССР Лакхехьарча Совета Президиумага, СССР Министрий Советага Венера яхача планетана геттара керда космически тохкамаш толаме чакхдалара а из бахьан долаш Iойоссаеш йола аппаратaш Iойоссаяьча моттигера планета тIехен шоай тайпара сурташ хьаккхаьча хилара а хьакъехьа.

Пятилетка чакхйоалача шера КПСС XXV съезд хьаелла ди гаргакхоачаш латтача хана кхоачашъяьй партеи правительстваи бехктокхаме задани.

1975 шера 22-чеи 25-чеи октябре Венера искусственни спутникий орбиташ тIа яьхай планеташта юкъе лела «Венера-9», «Венера-10» яха автоматически станцеш, хIаьта Iойоссаеш йола цу станцей аппаратaш планета тIехен бе-беча районашка кIаьдда Iохайшай, хIаьта цар гонахьарча атмосфера температура Цельсе 485 градуси давлени 90 атмосфери йолча Iалаьмате чоалханеча хьалашка Лаьттан тIа Iочудейнад Iойоссаеш йола аппаратaш Iохайшача моттигера Венера яхача планета тIехен сурташ. Цу тайпара, историе чухь эггара хьалха хьаяьй Венера яхача планета искусственни спутникаш, хьаккхаьчад цун тIехе тIайола сурташ.

«Венера-9», «Венера-10» яхача станцей Iойоссаеш йола аппаратaш Iолохлуш лаьттача хана Iилман аппаратура новкъосталца планета атмосфере хьалхарчо 68 а шолагIчо 75 а минутан Венера тIехен тIара 53—65 минутан иштта комплексии тохкамаш даьд планета атмосферанеи тIехеннеи, хьаккхаьчай мархий тIоанах, Iохайшача моттигашкарча грунта физически лоаттамахи характеристикехи йола даннеш а планетах йола кхы тайпа маьхера даннеш а.

Венера искусственни спутникаш — «Венера-9», «Венера-10» яха автоматически станцеш дIахо а массе метте тохкамаш деш я планета мархий тIоана, планетах маьлха мух хьекхалуча зонерча цун магнитни полянеи плазма характеристикаштеи. Цу земмий Iилман даннеш хан-ханнахьа Лаьттан тIа Iочутел.

Венера цун искусственни спутникий орбита тIара санна, иштта планета тIехен тIа Iо а ховш юкъарчал доацдаш атмосферах чакхъяларца а комплексно Iомаелга Iалашдеш йола «Венера-9», «Венера-10» яха станцеш хьаяри толаме сигала яхийтари советски космонавтика дегIайоалаяра даькъера керда этап я.

«Венера-9», «Венера-10» яхача автоматически станцеша 4,5 бетта никъ беча хана программа эггара чоалханегIара этапаш — Венера искусственни спутникаш хьаяри Iойоссаеш йола аппаратaш планета тIехен тIа кIаьдда Iоховшаяри — чакхъяххалца цар чоалханеча ракетно - космически комплексий ерригача элементаша, цар агрегаташа, прибораша, Iилман аппаратуро геттара дика болх баьб, хIаьта цу тайпара, Венера яха планета таххара керда автоматически космически средстваш хьаеча хана кийчъяь принципаши инженерно - конструкторски решенеши нийса хилар бакъ а даьд.

Дерригача советски халкъо а санна, оаха доккхал ду, эггара хьалхара Лаьттан искусственни спутник хьаяр а Бетта тIехен эггара хьалххара панорама хьаэцар а санна, иштта Венера эггара хьалхара искусственни спутник хьаяр а цун тIехен сурт даккхар а советски наха шоай са ца кходеш къахьегар бахьан долаш хинна хиларах.

Советски Iилмаи техникаи керда толам КПСС XXV съезда а хетабеш, оаха КПСС Центральни Комитета, СССР Лакхехьарча Совета Президиума, Советски правительствана дош лу, Iилмахоша, конструктораша, инженераша, техникаша, болхлоша партеи правительстваи керда бехктокхаме декхараш, дIахо а тхоай дерригa низаш вай Даьхен сийле бахьан долаш, дерригача адамий иразa духьа космически аре таххара дIа а телаш, толаме кхоачашдергхиларах.

Эстонски ССР. «Вильянди» яхача совхозе болх беш я республике дикагIа йола доярка Социалистически Къахьегама Турпал, ЭССР Лакхехьарча Совета депутат Лейда Пейпс. ИйслагIча пятилетка диъ шера 1738 тонн шура яьккхай цо пхе шера план 1500 тонн йолча метта, хIара Iаттагара 5290 килограмм а йоаккхаш.

Укх шера йоккхий планаш я дояркай. КПСС ЦК Генеральни секретарага новкъост Л. И. Брежневга ше дахьийтача письмо тIа цо дош деннад пятилетка тIеххьарча шера ше леладеча хьайбай группагара 4800 центнер шура яккха, вешта хIара Iаттагара 5300 килограмм. Ше тIаийца декхараш толамца кхоачашдеш латт цо.

СУРТА ТIА: Социалистически Къахьегама Турпал Лейда Аугустовна Пейпс.

О. ВИХАНДИ сурт.
ТАСС фотохроника.

КАГИРХОЙ ОАГIУВ

КХОАНА–КОМСОМОЛ ХЬАЯЬ ДИ

Кагирхоша—съезда сийна

ВЛКСМ хьаяь 47 шу дизар дезду деррига советски халкъ, берригa советски кагирхой вай мехка вахарерча къаьстта лоархIамеча событена — Советски Союза Коммунистически парте XXV съезда къахьегама кердача толамашца накъабаха кийчлуш болча деношка.

Съезда еча кийчоно кхы тIа а айдаьд хIара зIамигача сагел йиIен, кIара юххьанцарча комсомольски организаце къахьегамеи политическии хьинар.

Укх деношка ВЛКСМ горкомаша, райкомаша, республикерча юххьанцарча комсомольски организацей комитеташа кIоаргген массе оагIорахьарен зув «КПСС XXV съезда даха ма-доаггIара накъадахар духьа лелаеча социалистически яхьа хьакъехьарча» КПСС ЦК сацамгара хьадоагIаш дола декхараш. Промышленноста, транспорта, гIишлошъяра, юрта боахама предприятей, гIулакхаш деча сфера, Iилман учрежденейи дешара заведенейи комсомольски организацешка анализ ю баьча балхах хьахиппарий, социалистически яхьа низ айбара тIадерзадаь хьалда гIулакхаш белгалду.

Республикерча 90 эзар совгIача кагийча нахеи мехкарашеи, 533 комсомольско - кагирхой коллективо къовсам лоаттабу КПСС XXV съезд хьаелла ди къахьегаме керда хIамаш карагIдувларца белгалдаккхар духьа. Яхь йоланнача юкъагIа комсомольцашеи кагирхошеи дуккха дика гIулакхаш дIадоладаьд КПСС XXV съезда сийна.

«Даьхенна, партена — хьинаре къахьегам, башха-дика болх, тIехдика дешар!» яхача ВЛКСМ ЦК-ас баьча тIахьехама хетаяьча Ерригсоюзни комсомольски собране В. И. Ленина цIерагIча ГНПЗ комсомольцаша республике эггара хьалха социалистически яхь йолайир советски кагирхошта къахьегаме карагIдаьннарий хьакъехьа КПСС XXV съезда ВЛКСМ-о лоча рапорта кIал кулг язде бокъо яккхар духьа, республикерча кагирхошка кхайкарал дир цу болама юкъе хьинаре дакъа лацара уж тIахьехаш.

В. И. Ленина цIерагIча ГНПЗ комсомольцаша дIадоладаь гIулакх хьаллаьцар 1140 юххьанцарча комсомольски организаце, 520 комсомольско-кагирхой коллективо. Кхо эзар совгIча зIамигача сагон йоIаи, 119 комсомольско - кагирхой коллективо пятилетка кхоачаш а яь, толаме къахьег 10-ча пятилетка чотах.

Укх шера 1 июле а тIехьа рапорт делар Урус-Мартановски района «Красноармейский» совхоза ялаташ кхедераша ялат лаккхара нийслагIча пятилетка план шоаш ханал хьалха кхоачашъяь хиларах. Укх шера, хаоттама хьалаш геттара хала хиннадоллашехьа а, «Красноармейский» совхоза лаьтта леладерана гурахьа дувча ялатий хIара гектара тIара 20,4 центнер яьккхай. Эзар совгIа гектар долча лаьттан тIара ялат 12 балха дийнахьа чуйицад.

Цу толама юкъе дизза дакъа лаьцад Габаев Iарби керте латтача коммунистически къахьегама комсомольско - кагирхой коллективо. Цкъа котъяьнна Iийнаяц из бригада областной комсомольски организаце коллективашта юкъе лелаеча социалистически яхье, хIаьта из бахьан долаш цунна ВЛКСМ ЦК Сийлен грамота а еннай. Бригадо ялх дийнахьа чуйицад 639 гектара тIара гурахьа дув ялат, хьалхагIа из зал цIаккха а чуйицадац из. ХIаьта совхоза комбайнерашта юкъе хьалхара моттиг яьккхай ВЛКСМ обкомои «Комсомольское племя» яхача газета редакцеи кхайкаьча «Ас тIех толам баккха лаьрхIад» яхача конкурса дуккхаза а призер волча Юшаев Мовлада.

Республике шерра довзаш да Шелковской района «Коминтерн» яхача колхозерча воккхагIвола жа Iу Дюсенбеков Козамат керте латтача комсомольско - кагирхой бригада гIулакхаш нийслагIча пятилетка хьалхарча шера вIашагIъеллача цо хьалхарча деношке а деиз хьаьхайкадаьд ше йолаш хилар. Козамат — ВДНХ доша медаль лелаер. Балха хьокхамаш лакха хиларах воккхагIволча жа Iуна «Пятилетка къона гвардееи», «Хьайбай боахаме хьалха латтача къоначоа» яха ВЛКСМ ЦК знакаш еннай. Къахьегаме хьинар хилар, даьха толамаш лаьгI ца далийтар, гIулакха мутIахьа хилар — уж деррига гIулакхаш шийх доахкаш ва хьалхалатта комсомолец К. Дюсенбеков.

Дукха ха йоаццаш Старогрозненски бурув тохара балхий управлене комсомольцаш (комсомольски организаце секретарь Джухаров Идрис) республика кагирхошка кхайкаб пятилетка тIеххьарча шера юхедисача деноех хьинареча балха денош дара уж тIахьехаш. Из гIулакх шерра хьаллаьцар Нохч - ГIалгIайчен кагийча нахеи мехкарашеи.

Хьинаре къахьегам миштa хила беза хьахьокх пятилетка къонача гвардейца, Октябрьски УБР бурув деттача мастера, групкомсорга Перекрестенко Александра. Александра болх беча 231-ча буровой чу ах шера кходаь ахча 127 эзар сом хилар. г. Москве КъоталонБайракха юхе сурт даккхийта сийлахьа бокъо яьлар Александра, «1974 шера ударник» яха ВЛКСМ ЦК знак елар цунна.

КПСС XXV съезда даха ма-доаггIара накъадахар духьа лелаю социалистически яхь кхетамца вIаштIехьъяккхеи цунна кулгалдеи шийна ховш хилар хьахьекхад Заводской районни комсомольски организаце. ВЛКСМ райкомо баьча балхах хьахиннар — района ерригача юххьанцарча 138 организаце съезда сийна лелаеча яхье хьинаре дакъа лоацаш хилар. Доккхий толамаш доах СССР 50 шу дизара цIерагIча химкомбината, «Грознефтехимремстрой», ГрозНИИ, ацетонови завода, кхыча комсомольски организацеша. Цу предприятешка геттара дика цхьана тарьеш лелаю болх беча хIара моттиге къахьегама овсарле тар ма лу дуккхагIа лакхъяр духьа, профессегIа «Эггара дикагIвола болхло» яха цIи яккхар духьа лаьцача яхьа тайп-тайпара индивидуальни а коллективни а формаш.

Комсомола районни комитето района промышленноста, транспорта, гIишлошъяра предприятей комсомольски организацешца цхьана «Комсомольско - кагирхой коллективаех йола Положени» кийчъяьй, цар бакъонаши декхараши, цар гIулакхаш а де лерхIараш а, хIара предприяте боахама системера цар моттиг белгалъяьй. КПСС XXV съезда даха ма-доаггIара накъадахар духьа лелаеча Ерригсоюзни социалистически яхьа юкъе а яха «Грознефтехимремонтстрой» треста слесарий - монтажникий комсомольско - кагирхой бригадо (бригадир нов. Калюжный) доккхагIдола социалистически декхараш тIаийцад шийна: съезд хьаелла ди хьатIаотташ 2 шера план кхоачашъе. Нов. Калюжне из патриотически поччин шерра хьаллаьцай районе. ХIанз 3834 къона коммунистически къахьегама ударник ва районе.

КПСС XXV съезда даха ма-доаггIара накъадахар духьа лелаю социалистически яхь дика вIаштIехьъяьккхай Ачхой - Мартановски комсомольски организаце а.

Районера берригa кагирхой юртбоахама производстве дIахо айяра тIаберзабаьб комсомола райкомо. Дика вIаштIехьъяьккхай лаьтта леладара культура лакхъяр духьа лелаю яхь, хьайбай боахама лелаю шефство. Социалистически яхье хьалха латт 24 комсомольско - кагирхой коллектив, хIаьта йиъне хIанзале а кхоачашъяьй пятилетка. НийслагIча пятилетка чотах болх беш ва 357 зIамига саги йоIи. 1975 шера хьалхарча 6 бетта лелаяьча социалистически яхьа итогашка а хьежа, ВЛКСМ ЦК карара кара тела Ше Байракх хьожайир Ачхой - Мартановски комсомольски организаце на. ВЛКСМ Ачхой - Мартановски райкомо районерча кагирхой теркам дIахо йодача хана а иштта коммунистически парте XXV съезда баха ма-боаггIара накъабахара тIаберзабаь лелабергхиларах шеко яц.

Социалистически яхьа хьакъехьа, цун формаши методаши эргаяьха тоаяра хьакъехьа дувцача хана ца аьлча даргдац республика кагирхошта интернационализма, халкъий доттагIалеи вошалеи уйлаца кхетам балара дика гIулакх кхоачашдара даькъерча цун боккхача лоархIамах а.

Кагирхой вIаши гаргабугаш йола лоархIаме форма я мехка тайп-тайпарча городашкарча производстваш цхьатара йолча предприятешта, районашта, городашта, республикашта, областашта юкъе лелаю яхь.

ЧIоагIа доттагIал тоссаденнад вай республикерча Назрановски Къилбаседа ХIирашкаьарча Пригородни районашта юкъе, Нохч-ГIалгIайчеи Дагестанеи машинашъерашта, Грознеи Бакуи мехкдаьттахошта юкъе.

Парте XXV съезда яха ма-йоаггIара накъаяхар духьа ВЛКСМ членаша, комсомольско - кагирхой коллективаша лелаю социалистически яхь, балха опыт дIа-юха эцар духьа шоайла дIа-хьа ахар вай сийлахь - йоккхача Даьхен тайп-тайпарча халкъех болча кагирхошта юкъера доттагIал чIоагIдара гIулакха дика цкола я.

М. ГАДАБОРШЕВ,
ВЛКСМ Нохч - ГIалгIай обкома лектор.

Чуйнна дуга чуэцаш хиннаб укх деношка Гудермесски района «Терек» совхоза кхаш деладераш. Яхье баьннача боахама механизатороашта юкъе балхаш дикагIа вIаштIехьдаьха чакхдоахар ялхлагIча отделене комбайнерашта. Цар массарел а хьалха чуйицар дуга.

Цу отделене дуга укх шера 866 гектара тIа кхедир. ХIара гектара тIара юкъера лаьрхIача 41,7 центнер яьлар царна, план 36,7 центнер мара ца хиннача. ХIаьта цу отделенерча Садулхадиев Гивне кулгалдеча звенос хIара гектара тIара 43 центнер дуга чуйицад.

ТIехдика къахьийгар цу звенона чубоагIача комбайнераша комсомольцаша А. Якубова, Х. Шамсуева, И. Багаудинова.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) комбайнераш А. Якубова, Х. Шамсуев, И. Багаудинов ялхлагIча отделене правляющеца Идерзаев Бадруддеца.

В. ЕЛИЗАРОВА сурт.

КОМСОМОЛЬЦИЙ МУГIАРАШ ШЕРЛУ

Комсомольцаш даим хиннаб коммунистий хьинаре гIончий болаш. Из дика гуш да духхьал тха Шапински районера Ленина цIерагIча колхоза косомольски организаци хьайийцача а.

Боахама ВЛКСМ членашта юкъе кIезига бац юрта боахама культураш кхееча, хьайбай боахаме боккхагIчарна нийсса къахьегаш бола кагий нахи мехкарийи. Цудухьа, шеко йоацаш, ала йиш я колхоза экономика укх пятилетке а цун тIеххьарча шера а дегIайоалаеш даьхача толамашта юкъе кагирхой дикка дакъа доал аьнна.

Колхоза комсомольски организаце хIанз а тIехьа доккхал деш хьоаду ялат чуэцача хана комсомольцаша комбайнераша Юдаев Ахьмадеи Хасаев Баудеи даьха толамаш. Шоашдер тIехдика чекхдоаккхаш хиннача цар дийнахьара норма 130—140 процент кхоачашйора.

Комсомольций къахьегама гIулакхаш—союзе боацача кагирхошта эггара дикагIа бола хьокхам. Цудухьа ди тIехьа дуккагIа хул царна юкъе шоай вахар комсомолаца дувза лоаш бараш. Из бакъдара кхоачам ба духхьал цхьан шера 22 зIамига саги йоIи укхаза ВЛКСМ членалла хьайийцалга белгалдаьккхача.

ХIанз шоай деррига хьинар, уйлаш февраль бетта хургйолча КПСС XXV съезда къахьегама совгIаташ кийчдара тIаерзаяьй колхоза комсомольцашеи кагирхошеи.

З. ХИЗРИЕВ.

БЕХКТОКХАМ АЙБУ ГIУЛАКХ

Цхьа шуи ах шуи хьалха ВЛКСМ XVII съезде шовзткъеи иттлагIча шерашкарча комсомольцаша торжественно дув биар ленински васкеташ шоаш кхоачашдергхиларах, коммунизма тIехьа лоаттабеча къовсаме хIара комсомольски группа хьалхарча мугIарашка хилийтара де мел эшар дергхиларах. ХIаьта хIанз шоай дедача цIейна — комсомол хьакхелла 57 шу дизара накъабаьхкача вай мехкарча кагирхоша ВЛКСМ Центральни Комитета рапорташ тел шоаш съезда наказаш толамца кхоачашдеш хиларах, итташ керда рекордаш, башха-дика гIулакхаш шоашкара гойта хиларах.

Иштта дог гIоздаьнна болаш шоай цIейна накъбаьхкаб Сунженски района комсомольцаши кагирхойи. Ер шу тха вахаре белгтала да март бетта лена ерригачa ВЛКСМ организацешка комсомольски документаш хувцаш хиларца. Цу гIулакхо дикка айдаьд комсомольций къахьегамеи политически хьинар.

Районе эггара хьалха комсомольски документаш хувца бокъо елар соахка лаьттача социалистически яхье хьалхара моттиг яьккхача «Ассинский» совхоза комсомольцашта. Царна торжественни хьале керда билеташ дIаделар комсомола ветерана, парте Сунженски райкома хьалхарча секретара Г. Г. Самарске.

ХIанз районерча 20 комсомольски организаце комсомольски документаш хийца даьннад, хIаьта шин организаце из гIулакх чакхдоаккхаш латт. Ма-дарра аьлча, хIанз тха районе керда билеташ хьайийца ваьннав 1050 ВЛКСМ член.

Из лоархIаме организацонни политически гIулакх тханцига дIадоладича гIоне кагирхоех кхы тIа а 380 саг производстве хьалха латтарашта юкъе дIаэттав, дукха дукхагIа чаххъяха даьннад къахьегама турнираш, профессегIа толашагIбараш белгалбахара йола конкурсаш, 20 процент тIаккхийттаб коммунистически къахьегама ударникаш. Цунна цхьана района юххьанцарча комсомольски организацей секретарашта юкъе хIанз коммунисташ бараш 62 процентага дIаккхоачабаьб. Цу дерригне дикка айдаьд ВЛКСМ организацей а хIара комсомольца а хьинари денали.

Тха организацеша беш бола берригa болх, цу даькъе комсомольски билеташ хувцилга а, кагирхой коллективаша тIанийца социалистически декхараш кхоачашдара, хургйолча парте XXV съезда къахьегама совгIаташ кийчдара тIаберзабаь ба.

Пятилетка а цун тIеххьарча шера а заданеш ханал хьалха кхоачашъяра баьржача боламе дика кайоалаш хьабоагIа «Сунжанефть» НГДУ, Карабулакски химреагентий завода, райбыткомбината, «Ассинский» совхоза комсомольцаш. Районерча 15 комсомольско-кагирхой коллективо хIанзале пхе шера план кхоачашъяьрах рапорташ деннад. ХIаьта шоай къахьегама пятилетка кхоачашъяь ваьннав 50 кагирхо. Царна юкъе а белггала хьокхамаш даьхад ВЛКСМ XVII съезда делегата Карабулакски химреагентий завода аппаратчика Храмов Петра, «Сельхозтехника» МРО токара Павлютни Виктора, «Ассинский» совхозерча сом кхебеча бригада кулгалхою Кудинова Валентинас.

1975 шера хьувкъам бахьан хьинаре къовсам лоаттабеш хиннаб тха боахамашкара дукха кагирхой. Районе традици а хиша дIаэттад кIимарса ха хьатIаэттача эггара низткъала йолча участкашка комсомольско - кагирхой экипажаш, звеньяш вIашагIъехкалга. Укх шера тха кхашка болх беш хилар цу тайпара 20 коллектив.

Июнь бетта юрта боахама болхлой профсоюза райкомо, юрта боахама управлене, къахьегамхой депутатий райсовета исполкомо, ВЛКСМ райкомо хьувкъам ханнахьеи ца боабеши чуйица баккхара конкурс дIайолаяьяр. Цу яхье эггара дикагIбола хьокхам баьккхар Кирова цIерагIча колхозера комбайнер комсомолец Бабичев Александр вар. Цул совгIа республикански конкурсе а кховлагIа моттиг кхьчар цунга. «Колос» яхача комбайнаца 420 центнер ялат чуэца карагIдаьлар Александра укх аьхки.

Шоашкара дика гIулакхаш гойташ къахьегаш хилар хьажкIаш чуэцача болх бара вIашагIъелла 15 комсомольско-кагирхой экипаж а. ХIаьта доакъар Iалашдеш хиннача бетта 120 тонн йоли 70 тонн кхыдола доакъари Iалашдир кагирхоша.

Комсомольски документаш хувцача юкъа холуш тоабеннаб союза чура болх. Отчетни юкъа Л. В. Танцурас кулгалду «Ассинский» совхоза комсомольски организаци 13 сагагара 30 сагага дIаккхьачай.

Дуккхача къамех болча нахах латтащи барт тайнеи ВЛКСМ организаци я райбыткомбинатера яр. Цун кулгалдеш я коммунистка З. Евлоева Комбината барзхъаш тегача цехо пятилетка I августе кхоачашъяьй. Укхаза геттара дика оттабаьб вайнахьа мехкаращца беш бола болх. Царех массехк саг комсомоле хьачуйнай, уж общественни вахаре хьинаре дакъа лоацаш хулга вIаштIехьдоаккх.

ХIанз района кагирхой дерригa гIулакхаш тIадерзадаь да КПСС XXV съезда Ленински комсомоло лургдолча рапорта кIал кулг язде бокъо яккхара.

А. СИНЧИНОВ,
ВЛКСМ Сунженски райкома хьалхара секретарь.

Предприятешка, училищешка, вузашка, иштта кхыйолча организацешка дика традици а хинна дIаэттад Советски Эскаре гIулакх де болха комсомольцаши кагирхойи торжественно накъабахар. Эскара мугIарашка тIахьийха ва «Грознефть» предприятешка практике балха хинна № 4 йолча профтехучилища ткъо дешархо. Уж накъабоахаш укх деношка училище сайре хилар.

Хургволча хIара бIухочо училища байракха барт боакх. Даьхен, парте гIулакха мутIахьа хила, бIухочун декхараш дизза кхоачашде дош делар эскаре гIулакх де болхача Довлетмерзаев Iайнлес, Великзаров Виктора, Тайсумов Салауддина, Бугаев Галас, Басалкевич Володяс, иштта кхычар.

СУРТА ТIА: училища орлаташ ха тIа латтача байракха барт боаккхаш ба эскара мугIарашка гIулакх де болха В. Великзарови С. Тайсумови.

В. ЕЛИЗАРОВА сурт.

ЯХЬ ДIАЙОАРЖАЯЬРАШ

Назрановски трикотажни фабрика йоккхагIчарех я тха № 8 йола вязальни цех. Укхаза болх беш 200 гаргга кхалсаг я. Цунга хьежжа фабрикин низ болчарех я тха цехови комсомольски организаци а.

Хоза да хьаехагIа тха фабрика план кхоачаш ца еча тIехьаюсача предприятешта юкъе хиниилга. ХIаьта укх тIеххьарча массехк шера гIулакх холуш тоаденнад. Фабрика толамашта юкъе тха цеха а дакъа доал — хIаре бетта план кхоачашъю оаха. Тха цехо хьоасаех хьаду кхийча цехашта эшаш дола кIада. Цудухьа тха балхах тийша ба, ала мегаргда, ерригача фабрика болх а.

Цеха комсомольски организаце ший керттера декхар лоархI фабрика производственнии общественнии вахаре хьинаре дакъа лоацилга хIара комсомольцагара хьадехар. Ерригача района йовзаш я тха цеха толашагIболча болхлой цIераш. Царех цхьаберех къаьстта дувца безам боагIа.

Дукха ха йоаццаш хиннача Нохч - ГIалгIайчен кхалнаьха VI-ча республикански съезде ше къамаьл деш фабрика директора В. Н. Эльджеркиевас съезда трибуна тIара цIераш яьхар шоай балха декхарех тIехдика лоархIалуча Эльджаркиева Рая, Барахоева Зати, Оздоева Аьсет санна болча тха цехерча мехкарий.

Царех хIаране хьабена никъ баьшхача вайна къаьгга бIаргагургда уж шоай коллективаца цхьана хьалкхийна а цо вахара боккхача накъ тIа бовла гIо даь а нах болга. Иштта мара кхыча тайпаре кхатаде йиш яц ялх-ворхI шу хьалха цхьаккха балха говзал а йоацаш духхьашха цехе чубаьннача цу мехкарех тахан тха йоккхача коллектива сий лакха хьаллоаттаду башха - дика производственницаш хилар. ДIадахача шера сентябрь бетта ший пятилетка кхоачаш а яь 1977-ча шерарча февраль бетта чотах къахьегаш я заправщица Эльджаркиева Рая. Иштта 10-ча пятилетка чотах болх бу Барахоева Зате, ОздоевгIар Аьсетеи Лемкаси. Уж берригаш а кхы дукха бола мехкарий а коммунистически къахьегама ударникаш ба. Дукха ба тха цехе социалистически яхьа котбаьннарий знакаш яьхараш а.

Оаха дика кхетаду вай ханара болхло профессиональни говзал лакхъеш санна дешара боарам а лакхбеш ца хуле гаьна варгвоацилга. Цудухьа тха цехе кIезига бац сайрийнарча школе деша багIараш. Дешара кхы а лакхагIча лагIаш тIа бувла баьннаб тха мехкарий. Иштта укх шера экзаменаш дика дIа а енна Ростовски яйгача промышленноста технологически техникума ткацки отделене деша эттай Барахоева Зати. Цун тIеххьа техникумашка, институташка тхоай болхлой деша гIоргхиларах дог тийша я со.

Хьинаре дакъа лоац цеха комсомольцаша фабрика общественни вахаре а. Уж хул субботникашка къахьегаш, кхыча гIулакхашка дакъа лоацаш. Хоза кийчъяьй тха комсомольцаша цеха къахьегама вахар хьахьокхаш йола стенд, тIемеи къахьегамеи сийлен уголокаш, атеизма дешашта хетаяь стендаш.

ХIанз вай берригача советски наха санна КПСС XXV-ча съезда къахьегама совгIаташ кийчдеш я тха коллектив. Комсомольций инициативагIа тха фабрика коллективо района берригa къахьегамхой тIахьийхаб парте съезда сийна 60 вахта чакхъяккха аьнна. Цу болама юкъе хьинаре дакъа лоацаш ба тха цеха комсомольцаш а.

З. ОРЦХАНОВА,
Назрановски трикотажни фабрика № 8 йолча вязальни цеха комсомольски организаце секретарь.

Новкъосто—новкъостах

САТЕМ БОАЦА САГ

Тхо тхоайла довза кIезига ха яц. Тхо шаккхе а гIишлонхой да. Наха шоай иразе вахар дулларгдола цIенош хьалдеча болх беш да тхо. Са дувца безам ба сай новкъостах, монтажник волча Кагерманов Бек-Ханах.

Юххьанца гIишлошъеча 1967-ча шера балха вера Бек-Хан. Нохч-ГIалгIай гIишлошъеча управление СМУ-5 плотникалла дIанйцар из. ДIаволалуча хана дукха халонаш нийсъелар зIамигача сага. Цхьабакъда цунна новкъостала баьхкар боккхагIбараш. Цул совгIа республика къаьнагIволча гIишлонхочун П. А. Кречетова бригаде цунца цхьана болх беш вар воккхагIвола воша Кагерманов Хьамзат. Къахьегама дика традицеш йолча коллективе кIезига бацар масал эца мегаргбола нах.

Цудухьа дукха ха ялалехьа балхах кхийтта а ваьнна, новкъосташта нийсса дIаэттар из. Кастта хьинар дола комсомолец управленерча комсомольски комитета членалла хержар. Комсомольски прожектора пенгазета редактор волча Бек-Хана дика гучадоахар долаш дола кхоачамбоацараш.

Болхлой коллективе хьалкхийна Бек-Хан дикача оагIорахьара белгалваьлар Советски Эскаре гIулакх дещ волча хана а. Тахан цо дагалувц 1972-ча шера батальона комсомольски организаце секретара заместитель ше волча хана хинна цхьа собрани.

...ВЛКСМ мугIарашка керда бIухой хьаэца лаьрхIа йола из собрани хилале ши ди хьалха дешара-тIема тревога хилар. ДIайолаелар, цар батальоно а дакъа лоацаш йола, тактически маневраш. Цхьабакъда лейво а бирса эттача шелало а тIехьаяьккханзар собрани. Танкайи самолетийи моторий тата доаллача хьуи йисте вIашагIкхийттар бIухой-комсомольцаш. «БIаргаго дезаш дар хьона оаха цу дийнахьа комсомоле дIаийнзча салтий доагаш хинна бIаргаш», — яхаш дувц Бек-Хана Эскарера ше цIавоаггIаше а № 10 йолча специализировании гIишлон - монтажни управлене монтажникалла балха эттар Бек-Хан. Укхаза а лоаццача хана дика специалист а хинна дIавахар са новкъост. Цунна дукхазза тийннай сийлен грамоташ, ахчан совгIаташ.

Цхьан моттиге атта коравоагIаш вац Бек-Хан. Дукха да цун гIулакхаш. Управлене комсомольцаша дукха ха йоацаш шоай секретаралла хержав из. Цудухьа тайп-тайпарча объекташка комсомольцашца къамаьл деш, комсомольски билеташ хувцилга вIаштIехьдоаккхаш, кагирхой субботнике вIашагIбетташ хул из.

Дика чакхдаьлар тха управлене массехк комсомольско-кагирхой субботник. Грозерча Ленина улицагIа долча 9-эза вIаштIардаьча цIеи цхьан блоке тхов тIабахийтар комсомольцаша шоай мукъача хана. Цхьа субботник хилар № 42 йолча подшефни школе. Цу дийнахьа дешархошца цхьана тха управлене комсомольцаша лостам а баь дика кийчйир школера спортивни площадка.

Цу школа дешархошца айхха бувзам лоаттабеш да тхо. ДукхагIча даькъе уж хьаллоаттадер тха комсомольски секретарь ва. Эшшача хана школана гIо де кийча ва из. Цкъа дийнахьара сердал тела лампаш йоацаш йнсар школа. Бек-Хана управлене начальник волча а ваха Iенне ца Iеш уж хьа а язъяйта школана дIаелар. ХIаьта ший аргIагIа школа тхона а доккха новкъостал ду. Ший йоккхача спортивни зале тха спортсменашта тренировкаш е ха хьакъоастаяьй цо.

Комсорг, нагахьа санна цунах комсомольцаш тешаш хуле, цо яхар уж хьаллаца кийча бале, из комсомольски организаце са да. Управлене партийни организаце секретара И. В. Ноговицына йоах:

— Сатем боаца нах ба комсомольцаш. Хьинар долаш, ше кхо ца веш саг хила веза комсомольски секретарь. Из деррига а Бек-Ханах доаллаш да.

Дукха ха яц Бек-Хана аьшкабетонни каркасни хIамаш хьалъеча звенон кулгалду а. Цхьабакъда управлене хIанзе а белгалъяьннай из.

ДагадоагIа цкъа хинна хIама. Бетонни Iамана элемент хьатIаккхухьаш яр башенни кран. Отта еззача элемент дIаэттай аьнна хетаденнача хана, цIаьхха меттахьа яьлар из. Звеньевой ца вохарах, берригa монтажникаш шоайла дика вIаши кхеташ хиларах ца хулаш йнсар авари.

Цхьан метте латтац вахар. Цо хадданза керда декхараш хьалхашка уттаду. Царех лоархIавала гIертар ший заман виза саг хургва. Сона-м иштта чаха хет сай новкъост Кагерманов Бек-Хан.

С. ГОРБАКОВ,
Спец СМУ-10 монтажник, Грозненски горсовета депутат.

Декхарех лоархIадергда

Республика клубашта, культура ЦIеношта, библиотекашта шоай гIулакх кIоаргга довзаш бола специалисташ кийчбе тIахьийха я Нохч-ГIалгIай культпросвет училище. Уж ба массаза а наха юкъе хила безараш, бахача наха идейно -политически кхетам балара, цар культурнии духовнии хьашташ дизза кхоачашдара шоай болх тIаберзабе декхарийла бараш. Цудухьа училища комсомольски организаце ший керттерча декхарех цаI лерхI дешархошта интернациональнии патриотически кхетам луча хьинаре дакъа лацар.

Вурийтта къамех бола нах ба тха училище дешаш. Уж берригаш а цхьа дезал санна барттайна, дешача а салоIача а цхьана болаш бахаш ба. Шийболх хьинаре барца белгалъяьннай тха училищерча дешархоша вIашагIъелла интернациональни доттагIлеи клуб.

Клуба доакъашхоша ханханнахьа арадоах «ДоттагIал» яха пенгазет. Цу тIа цар дувц шоай гIулакхех, кхыча советски республикашкарчеи тайп-тайпарча социализма мехкашкарчеи шоай вийсархошцарча доттагIала бувзамех, дIахо де лерхIачун хьакъехьа дагабувл. Иштта дешархоша хоза кийчъяь вIаштIехъяьхай интернациональни доттагIала стендаш, союзни республикай экономикаи культуранеи хетадаь альбомаш.

Укх шера училища дуккхача дешархоша дакъа а лоацаш клубо чакхъяьккхай кхоъ сайре. Царех хьалхаръяр Польски Халкъа Республикана хетаяь яр. Цига дешархоша дийшар шоаш кийчдаь хинна «Польшерча ленински моттигашка гIолла», «Польша шоллагIча дунен тIема шерашка», «Польски Халкъа Республика чуреи арахьареи политика» яхеи кхыдолеи докладаш. Иштта цу сайрийна гулбеннараш хьежар «Варшава — Польски Халкъа Республика столица» яхача фильмата а.

Укх шера дерригача советски халкъана деза дола сийлахь - йоккхача коталон 30 шу дизар дездир вай. Цу денна хетаяь яр клуба шоллагIа заседани. Училища комсомольски организации интернациональни доттагIлеи клуба доакъашхойи хьалхе а деиз кийчо еш хилар городашта-турпалашта хетаяьча цу заседанега.

Клуба активисташа кийчдир вай мехкарча ерригача городех - турпалех дувцаш дола пенгазеташ, тайп - тайпара стендаш. Шоай заседане цар вийхавар училища къаьнагIвола хьехархо, Белоруссе столица — город - турпал фашистех мукъайоаккхаш хинна ноз. Береславцев. Уйла тIаяхийта ладийгIар дешархоша советски салтечун деналерча гIулакхех, вай Даьхе духьа шоай дегIамаш Iодехкача ший новкъостех цо дийцачунга. Дешархоша дийшар тIема шерашта хетаяь стихаш. «Цхьаккха а вицалийтавац, цхьаккха а дицдалийтадац» яхача девизагIа чаккхъяьнна из сайре ханахьа йицлургъяц цига дакъа лоацаш хиннараша.

ХIанз интернациональни доттагIлеи клуба доакъашхой Черсий - Балкхарой АССР-ерча шоай новкъостий болча хьоашалгIа баха кийчлуш ба.

Клуба болхлошта юкъе хьинаре дакъа лоацаш ба хьехархой нн. Тулатова, Арустамова, дешархой Матаева, Харыбина, Савичева, Исаева, Магомадова, Сахарова, Борзова, кхы дуккха бараш.

Училища дешархошта патриотически кхетам балара болх къаьстта хьинаре бир оаха советски халкъо фашистски Германи эшаяь 30 шу дизар дездеча хана.

Иштта тха училища комсомольцашеи дешархошеи хьинаре дакъа лаьцар 9-ча Мае Коталон Денна хетаяь Грозне хиннача военизировании параде.

Дешархошта интернациональнии патриотически кхетам балара тха комсомольски организацена лостам а тел хадданза гIо а ду училища партийни организаце ДIахо йодача хана тхоашта хьалхашка латта декхараш дика кхоачашде лерхI оаха.

С. ЧЕСНОКОВА,
Нохч - ГIалгIай культпросвет училища ВЛКСМ комитета секретарь.

ЯХЬ ДIАЙОЛАЯЬРИЙ ГIУЛАКХАШ

ХIара денна гаргакхоачаш латт вай парте XXV съезд хьаелларгйола де. Цу лоархIамерча событена къахьегама совгIаташ кийчдара оарцагIъяьхай шоай торонаш, берригача советски наха санна. Нохч-ГIалгIайчен промышленноста коллективаша. ХIаьта коммунистий форума сийна дIахьоча къахьегама вахте шоашкара доагIаш дола дакъа юкъехьу мехкдаьттеи гази йоаккхача «Сунжанефть» управлене мехкдаьттахоша а.

Сийлахь - йоккхача Октябрьски социалистически революце 58 шу дизара даьча КПСС ЦК ТIахьехамаша кхы а чIогIагIа къахьегамеи политически хьинар айдаь болх бу цар укх деношка.

Цу управлене дуккхача къамах нахах латта барт бола коллектив республике эггара хьалха съезда хьалхарча къахьегама вахте эттар. Вахте этта а ца Iеш, по тIахьийхар кхыйола промышленни предприятеш ший болам хьаллаца аьнна. Партийни съезда сийна дола социалистически декхараш тIаэцаш сунженцаша лаьрхIар КПСС 25-гIа съезд хьаеллача денга продукцена реализаци яра план 102 процента кхоачашъе, планал совгIа 4250 тонн мехкдаьттеи 5 миллион кубически метр гази яккха, къахьегама овсарле цхьа процент лаккхъе, 300 эзар киловатт-сахьат электроэнерги кхое, планал тIех шин скважинана капитальни ремонт е, хIаьта шера план 25 декабре кхоачашъе аьнна.

Пхи бутт совгIа ха я уж декхараш тIаийца, хIаьта кхо квартал чакхъяьннай нийслагIча пятилетка тIеххьарча шера. Фу карагIдаьннад мехкдаьттахошта цу юкъа, малагIа лоархIам болаш я управлене партийни комитет хьалхашка латта декхараш кхоачашдеча яьржача социалистически яхье.

«Сунжанефть» НГДУ коллективо дIахьоча боламе боккха лоархIам бола болх беш я партийни организаци а ерригача коллектив а. Шоай торонашка а хьежа къахьег мехкдаьттахоша. Пятилетка йолаелча денз планал совгIа 44,1 эзар тонн «Iаьржа дошув», 18 миллион гаргга кубически метр газ яьккхай коллективо. ХIаьта цу шерашка продукцена реализаци ярах планал совгIа хиннача пайда 1 миллиони 432 эзари сом ба.

ИйслагIча пятилетка тIеххьарча шера задани толамца кхоачашъяра, ерригача торонех пайда эца безилга белгалдир партийна комитето а управлене кулгалхоша а. Цудухьа ер шу долалуш шоаш яьча собране цар къаьстта терко тIаяхийтар коммунистий а кхыча къахьегамхой а къьнарча скважинех дикагIа пайда эцара. Цунца цхьана парткомо а цехови партийни организацеша а шоай керттера декхар лерхI производства чурча торонех пайда а эцаш производства эффективность лакхъяр духьа къовсам лоаттабар, керда техника, хьалха латта технологи, дикагIйола опыт юкъейоалаяр, новаторий а рационализаторий а инициатива шерагIа йоаржаяр, социалистически яхьа кулгалдар тоадар.

Хьалхашка латта декхараши планаши ханал хьалха кхоачашъяра доккха дакъа юкъехьу коммунисташа Холопова, Еремеева кулгалдеча районни инженерно - технически служба коллективаша. Цу служба партийни органицацеша дукха гIулакхаш чакхдоах шера программа толамца кхоачашъяра. Цу служба коммунистай ба боккха пайда боала дукха болаш дIадоладераш. Уж ба балха тIа а юкъарча вахаре а шоашкара масал гойтараш. Царна юкъе цIи яккха мегаргья коммунистий Зандукаева, Бескарцева, Емельянова, кхычар.

«Сунжанефть» НГДУ мехкдаьттахоша беш ба мехкдаьтта доаллача тIоанашка хий чу а ухийташ цу чура коача доагор даккхара болх. Х.лонаш хьалхашка нийслуше а лаьттан тIоаний боарам хьаллоаттабеча участка коллективо, партийни организаце дукха гIулакхаш чакхдаьхад мехкдаьттахой толамаш совдахар духьа. Из бахьан долаш вIаштIехьдаьннад пятилетка йолаелча дена къьнарча мехкдаьтта доаллача моттигашкара эзараш тоннаш «Iаьржа дошув» дакхха.

ХIаьта шин службаи скважинашта капитальни ремонт еча цехаи коллективаша цхьана болх дIабахьар бахьан долаш укх шера нийс бетта 30 эзар тонн мехкдаьтта даккха торо хиннай ремонт яьча 23 скважина. Скважинашта капитальни ремонт яра балхаш дикагIа дIадахьара а коллективе социалистически яхь шерагIа йоаржаяра а йоккха терко ю Куличенко Василий Иванович керте латтача цеха партийни организаце. Цеха коммунисташа шоай собранешка дувц таханарча денца дувзаденна дола дешаш. Коммунисташа хьалхле а лелаеш шерра йоаржаяь дIахьош я укхаза социалистически яхь. Яхь лелаераша дIа-хьа лу опыт, хьеж малагIа бригада хьалха латт, тIехьаюсар малагIа я.

Управлене коллективо доахача толамаша къаьгга хьагойт партийни органнзацес дукха къахьегалга социалистически яхь нийса дIа а хьош дукхагIйолча чурча торонех по дикагIа пайда эцара. Цудухьа мехкдаьттахой доаккхал де йиш йолаш ба укх шерарча толамех. Продукцена реализаци яра план толамца кхоачашъяь коллективо, къахьегама овсарле лакхъеннай укхаза 6,4 процента. ХIаьта цунца цхьана планал совгIа даьккхад 5,5 эзар тонн мехкдаьтта, 7 миллион гаргга кубически метр газ.

...Социалистически яхь. Цу гIулакха чIоагIа терко ю управлене коммунисташа. Партийни съезда дикача толамашца накъабахар духьа мехкдаьттахоша дIахьоча яхьа девизаш я: «КПСС XXV съезда — хьинаре къахьегам», «Производства торонех бизза пайда эца», «Коммунист — хьалхле лелаер, производства бокъонца вола да». Цу девизех къахьегача наьха цIераш йоахача хана хьоаха ца бича балац цхьоалагIча РИТС-а оператор Бескорцев, слесарь Алленов, электрооборудованеи электроснабженеи прокатноремонтни участка начальник Шкаев, кхы дукха бараш. Уж ба хьаьналча къахьегамца, юкъарча вахаре шоаш кхоачашдеча гIулакхашца белгалбаьннараш. Царех моллагIвар кийча хул ший новкъоста гIо де, кхоачамбоацараш дIадоахача дакъа лаца. Вешта аьлча, цу наха лакха лоаттаю коммунист яха сийдола цIи.

ХIара шера кердаювлаш латт «Сунжанефть» НГДУ коллективера социалистически яхьа формаши методаши КПСС 25-ча съезда даха магоагIара накъадахар духьа социалистически яхь йоаржаярах болча вай парте Центральни Комитета Соцамо дIадеххача тайпара вIаштIехьбаьккхаб ший болх партийни комитето. ХIаьта из дIахьу по профсоюза групповой комитетацеи администрацецеи айхха бувзам а болаш.

Групповой комитетаца цхьана партийни комитет хьеж социалистически декхараш миштта кхоачашду массайолча балха участкашка, яхьа сийг кхы а чIоагIагIа летабергбола гIулакхаш чакхдоах, котало яьккхачарна моральни а материальни а совгIаташ дара формаш лех.

Къаьстта пайда боалачарех я «Профессех дикагIвар», «Мехкдаьтти гази яккхара дикагIвола оператор», «Скважинашта капитальни ремонт яра дикагIвола бурув деттархо» яхеи кхыйолеи цIераш яхара тIехьара социалистически яхьа формаш. Царех цхьа цIи лелаеш волча болхлочоа ахчаи совгIат лу хIара бетта. ХIаьта цхьаи шера тIехдика болх беш орденашцеи медалашцеи белгалбаьхача, «Мехкдаьтта промышленноста ветеран» яха цIи еннача болхлошта совгIата луш дола ахча 25 процентий, мехкдаьтта промышленносте 25 шераи кхы дукхагIеи болх баьчарна 15 процентий тIаккхетт.

Социалистически яхьа итогех хьалхара моттиг яьккхача цеха е служба коллективана кварталах цкъа лу карара кара тела цIе байракхи ахчаи совгIати. Цунца цхьана цу коллективна сийна управлене коа урагIйохийт цIе байракх. ХIаьта яхье котъяьннача установкай, бригадий коллективашта тел цIе вымпелаш.

Ховш да производства экономически эффективность лакхъяра тIехьарча яхье боккха лоархIам болаш хилар новаторий а рационализаторий а болх. Цудухьа управлене партийни комитето профсоюзни организацеца цхьана йоккха терко ю цар хьегача къин. Партийни комитето ханнаханнахьа ший заседане дувц царна карагIдаьннарех, хьалхашка латтача декхарех, гучадоах кхоачамбоацараш.

Р. ЦОЛОЕВ.

Итт шу совгIа ха я Храбрих Анастасия Никифоровна Наурски района «Победа» яхача чхьагIар доаккхача совхоза заводе болх беш йола. ХIамах дика сакхувш йолча цо Iома ца еш цаI професси яц. Цо болх бу чхьагIар луттача агрегата тIа, чхьагIара раскачка ю, купажашта склейка ю. Лабораторе болхлоша Iомаяь Анастасия Никифоровна чхьагIара анализ эца ховш я. Тийша шийна тIадилла гIулакх дизза кхоачашдеш хьайоагIача Храбрих Анастасия Никифоровнай къих боаггIа мах баьб партеи правительстваи. «Знак Почета» яха орден лелаеча цунна дIадахача шера социалистически яхье лакхара хьоккхамаш дахарах III степена Къахьегама Сийлеи орден елар.

Сурта тIа: завода болхло А. Н. Храбрих.

Т. АРЧАКОВА сурт.

Дунен халкъашта юкъера кхалсага шу

МАIАЧА НАЬХАЧАРНА НИЙССА Я КХАЛНАЬХА БОКЪОНАШ

ООН-о яьча решенегIа Дунен халкъашта юкъера кхалсага шу да аьнна хьакхайкадаьча шера тIеххьара бетташ да ераш. «Бокъонаш цхьатарра хилар — дегIаахар — машар» яхаш девиз а йолаш чакхдоаккхаш да из.

АПН корреспондента Дунен халкъашта юкъера кхалсага шу Российски Федераце чакхдаккхара Комиссе председателагара, РСФСР Министрий Совета председателан заместителагара Л. П. Лыковагара, дийхар массехк хаттара жоп лулга.

— Лидия Павловна, Хьона хетачох, вэй мехка кхалсага дош къоастадара даькъе эггара лоархIамегIардар фуд?

— Из да, кхалсага бокъонаш цхьатарра хилийтар духьа лоаттабу къовсам вайцига пачхьалкхен политика лоархIамегIара дакъа а хинна дIаэтта хилар. Советски Конституце дуккхача бIаьш шерашка социальни нийсхо йоацаш хинна кхалсаг цу хьал тIара йоакхаш йола юридически бокъонаш еннай цунна. Къахьегама законодательства дийхкад маIача сага къахьегамахчул кIезигагIа кхалсага къахьегамах мах телга. Цо йоккхий льготаш еннай болх беча наина: берах йолча ханеи бер даьчул тIехьагIеи дизза алапи а долаш биъ бетта отпуск ялар, бера шу даллалца йолча хана балха моттиг цуи цIерагIа лоаттаяр, цамогаш долча бера Iунал дIара мг а телаш бюллетень далар, дуккха кхыдараш. МаIача нахал пхи шу хьалхагIа боалалу кхалнах пенси нийде: 55 шу даьлча, хIаьта цхьабараштa кхы а хьалхагIа. 50 шу даьлча денз пенси хьожаду кхачаи, яйгача, текстильни промышленноста цхьадолча доакъошка, химически производстве балха болча кхалнаха. 45 шу даьлча пенси нийду лораша - рентгенологаша, бортпроводницаша, артистически профессей цхьаболча викалаша.

Цхьабакъда закон хьакхайкадьдар аьнна-м из чакхдаккхар мича хул цунах. Законо бенна тешам кхы тIа чIоагI а беш вайцига пачхьалкхено дукха гIулакхаш чакхдоах шоашта еннача бокъонех практике пайда эца кхалнахага торо хихийтара. Царех эггара лоархIамегIа яр—беррнгача бахача наха бе болх Iалаш а беш бIарччача пачхьалкхен экономика дегIайоалаяр. Къахьега цхьатарра бокъо хилар хьашт мелд а хьакхайкаде йиш маййй, цхьабакъда, нагахьа санна мехка наха хьабе болх из хилча, эггара хьалхарча аргIачна цун сагото кхалнахага кхоач. Вай мехка кхалнаха тIатIа дуккхагIа дакъа лоац халкъа боахаме: хIанз беррнгача къахьегамхоех 51 процент уж ба, вешта аьлча тIом хьале хьалхагIарча 1940 шера хиннарел 3,5-зза дуккхагIа.

ХIанзарча производстве маIача наха нийсса дакъа лоацаш хилча, йоккхий знанеш, лакха квалификаци йолаш хила мабезий кхалнах. Образоване цу боарамга кхалнах мишта кхоач?

— Кхал бале а маIа бале а беррнгача гражданашта цхьатарра торонаш Iалашъеш йола ерригача пачхьалкхене образоване бIарчча цхьа система хьаярца. Укх тIеххьарча шерашка вай юкъера школа массанега а итт шера дешийтаргдолаш хилийта лаьрхIад. Из зал деша декхарийла ба кIаьнкаш а йиIигаш а. Цу гIулакха лаьрхIа да цхьана дешилга а — дешаш мел доахача шерашка цхьаи классе, цхьаи партана хьалхашка багIа уж. Кхалнахах а маIача нахах э 975 специальность йола болхлой кийчбу профессионально - технически училищаша. ХIаьта мехка 853 вузеи 4. 286 техникумеи нийсса ахаш хила мегаш бола студенташи дешархойи мехкарий ба. Цхьа нагахьчунгара дIайиккхача моллагIа а шоай хьашт дола професси харжа йиш я царга. «Цхьа нагахьчунгара дIайиккхача» ях аз, хIана аьлча кхалнаьха къахьегама боарам болаши кхыметтел биййхаи доакъош да. Уж — металлурги, цхьайола химически производстваш — лоаца аьлча, къахьегам кхалнаьха унахцIенонна зенне бола моттигаш. ХIаьта вокх юкемел йисача моттигашка професси харжар — кхалсага ший чамагеи безамгеи хьежжа да. Промышленни, гIишлошъяра, транспорта, бувзама вузашка дешаш 40 процент мехкарий ба, экономикаи правай отделенешка — 60, унахцIено лоряра, физкультураи спортеи вузашка — 56 процент. ХIаьта беррнгаш а мехка университеташкеи институташкеи деша багIа 2.400 эзар совгIа мехкарий.

Пачхьалкхен политика Советски Iаьдал даьнначa эггара хьалхарча шера денз общественни сакхетам чубоссабара тIаерзаяь хиннай. БIаьш шерашка яьхад, професси Iомаелга — из маIача сага гIулакх да, хIаьта кхалсага керттердар — дезал ба. ХIанз нагахьа йоIа керта чу доагIе тамаш я ца а дешаш, болх а ца беш, мар чуварга хьежаш духхьал цIагIа ягIилга. МоллагIа а гIерт образовани яккха, специальность Iомае, вахаре шийна моттиг белгалъе.

— Из общественни уйла мишта вIаштIехьъяьннай? Советски кхалсага психологе чу селлара чIоагIа мишта чIоагIбеннаб обществана пайданча къахьегаме маIача сага нийсса ше дакъа лаца доагIаш хиларах бола сакхетам?

— Эггара хьалха сага лоархIам ахчанга, хьаваьннача моттигига хьежжа а ца беш, къахьегамга хьежжа беш боландаь. Обществе эггара сий доладашгIа, IилмахоIша ма - аллара, «дикагIйола» моттиг лоац къахьегама гIулакхашца шоаш белгалбалийтача наха. Иштта лоархIаш хул маIа саг санна кхалсаг а. ДIахьажал шо, хьаьа портреташ да вайцига журналий беттагаргаш тIа кепадеттараш, хьанна хетаяь я газетни очеркаш, телепередачаш, киноленташ. Яхта тIа а хайна форда наькъагIа лелача миллионершана, гIар-тата айдаь маьрагара хьаьннача кинозвездана, яьн- яьнна мода лелаеш хозьяла гIертачоа хетаяь яц. Таханара турпалаш, къахьегама турпалаш ба. Амосова Елена — город Ивановера прядильщица; Петрова Клавдия — хьалха «Караваево» яхача совхоза доярка хиннар, хIанз Iилмай кандидат, кастта докторски диссертацена защита ергъя цо; Нечкина Милица — академик, историк. Геттара кагийча йиIигашца — детсаде хьалкхебаращца къамаьл деш хиннай со. Хетт аз царга: «Мала хургья хьох хьалкхийна яьлча?» Жоп лу «ткачиха», «инженер», «повар». ДуккхагIа цIи йоаккхар наьна професси я. Ший къахьегамца цо даьккха сий да наьна дар.

— Общественни производстве кхалнаха дакъа лацар шоай торо йоацандаь из ца дича ца боалаш шоаш хиларах да оал...

— Кхетадеш ма-дий, кхалсага доагIа алапи а дезала сов доацилга. Цул совгIа, материально кхычарех тийша хIама доацаш хиларо яха торо хургйола маьрел леха ца дезаш кIалхара йоаккх кхалсаг. Цхьабакъда, керттердар из дац. Социологаша даьча тохкамаша шаьра хьахьоех, кхалнаха производстве шерра дакъа лацара керттера бахьан обществаиа пайданча къахьегаме дакъа лацар хьашт дола гIулакх хилар. Из да ший гIулакхаш — корта болаш, творчески, организаторски — дIахьокха лар. Из юххера а, шийга хьакхаьча знанеши квалификаци гIулакха болча пайданна тIаерзаяяза ярг ца хилар. Масала, соахка Москваи Черемушкински районерча массехк бIаь кхалсагага хаттараш даьд СССР Iилмай Академе социальни тохкамий Института Iилмахоша. «Нагахьа санна шоай дар миссел алапи шоай моарошта IотIатехача болх дIакхоесаргбарий оаш?» аьнна шоашка хьаттача, пхе кхалсагах йиъне жоп деннад: «Кхоссаргбацар, оаха дIахо а тхоай болх бергбар.» Укх тIеххьарча 10 шера бахача наьха хIара сага сих лоархIаш тIайоагIа доход цкъаи ахаззеи дуккхагIа маханнайй.

ХIаьта алхха энтузиазм хиларца мара кхы сенца кхетаду оаш вай мехкараш эггара хьинарегIча тайпара коммунизма гIишлошка дакъа лацар? Саго низагIа мича ухийт уж гаьнарча, саг ваханза, Iалама хьалаш хала долаш йолча моттигашка. Саго низагIа мича ухийт уж шоай даьи наьнеи цIагIарча йIовхалах а баьха, сел тоамбар хулаш йоацача общежитешка Iе. ХIаьта а, аргда вай, грузовой автомобилаш ю эггара йоккхагIйола комплекс — КамАЗ — хьалъеча болх беш я 60 къамах йола 50 эзар йоI.

— ТIаккха сесаг, нана а хиле дIа ма-оттий йоI...

— Отт-те, цудухьа цигара дIайолалу эггара цIенхаштагIа йола проблемаш. Дезали болхи цхьана тардара фу даь новкъостал дергда кхалсага? Мишта аттача доаккхаргда цо бераш кхеделга, цун быт? Уж ерригa проблемаш хIанзле къоастаяь яьннай ала йиш йолаш яц со. Цхьабакъда уж а ерригача пачхьалкхене цхьатарра къоастаеш, цоапоша шоаш меттел, правительства а общественни организацеша а йоахо еш я. Дуккхача детсадашеи яслешеи ха мукъа хулийт кхалсага болх бе, деша, хIаьта цунца цхьана бераштa бала беззача тайпара кхетам а лу. ХIанз деша даха ха йоацача берий учреждениешка ухаш 10 миллион бер да, уж леладарга дIадодачох пхелагIа дакъа токх даьша-ноанойна. Керда берий комплексаш хьаьнарга Iалаьмате дукха ахча дIаухийт пачхьалкхено. Бакъда, из ахча массаза а бизза пайда эцаш хилац, гIишлонхой тоъац, къаьстта а къонача городашка. Цига хIанз а тоъац детсадаш. Цхьакха доккха декхар — урокаш чакхъяьнначул тIехьагIа балхара да-нана чудалица школьникаш воспитателий тIахьожам болаш хилийтар духьа дIаьхдаьча ден система дегIайоалаяр. ХIанз дIаьхдаь ди долча школашкех группашкеи да ворхI миллиоа гаргга бер. Аханара пионерски лагераш, берашта лаьрхIа дачаш, пионерий цIенош, берий туристски базаш, къонача техникий натуралистий станцеш — пачхьалкхено Iалаьмате дукха ахча дIаухийташ йола бераша сакъерден салоIеи уж ерригa моттигаш а иштта даьшта-ноаношта, къаьстта а ноаношта долча новкъостала хьаеш я.

(АПН).

ДикагIйола опыт

ПЛОЩАДКАШКА КХОАБ ДОАХАН

Къона хьайбаш чуоттадаь кхоабаргдола специализаци яьй Грозненски районерча «Загорский» совхоза пхьоалагIча отделенеца. Дуккхача шерашка баь болх овлангара денз хувцилга атта гIулакх дац. Селла дукха кхаьбадеце а чуоттадаь хьайбаш кхоабаш хиннаб из боахам. 5 эзар бежан чуоттадаь кхоабаш Iанга доаккхаргда укхаза укх шера. ХIанзалца ца хиннача тайпара дукха да уж. Цу гIулакха дика кийчбеннаб йоккха опыт йолаш бола отделене хьайбаш леладераш.

ХIанзле а хIаране юкъера лаьрхIача 365 килограмм дозал дола 1800 бежан пачхьалкхена дIачуденнад цар. Шин площадка тIа интенсивни кхаьбача кагийча хьайбай хьалхара «продукци» я из. ДIа а ца дехкаш мукъа леладу доахан. Цхьаи оагIорахьара дийла а долаш доккха отар да. Цу чугIолла мугIарех хьаллатт кормушкаш.

Планах деи бийсанеи 600 мара тIаккхета ца дезача 750 — 800 грамм юкъера лаьрхIача дозал тIаккхет цу площадкашка кхоабача доаханна. Цул совгIа цамогаш а геттара кIезига хул площадка тIа гIолла дIа-юха лела йиш йола шинараши сиргIилгаши. Духхьал цхьаи сезонах 200 эзар сом совгIа пайда хиннаб иштта кхаьбача доахах. Планах хила дезачул 20 сом гаргга лохагIа да цхьа центнер дозалга дIадодар, чIоагIа лохбеннаб доакъара мах.

— ХIанз дукха йоккха яц тха интенсивно чуоттадаь доахан кхабара опыт, — йоах отделене зоотехника Бисултанов Саид-Магомед Асхабовича. — Цхьабакъда хьалхарча сезона итогаша хьахьекхад из гIулакх боахама боккхача пайдане хилар. 270 килограммага дIакхоачаш дозал а долаш 16—17 бутт ха яьнна доахан площадка тIа дорстаде чуоттаду оаха. Бежана сихагIа а дукхагIа а дозал тIаккхета ха я из. ХIара площадка тIа 4 секци я шинараши сиргIилгаши къаст-къаьста дIаоттаеш. Шин даькъах латтача хIара площадка тIа 1000 бежан латт. Цу тайпарча площадкана гIулакх деш я цхьатарра балха торонаш йола 2 бригада. Цудухьа духхьал хьайбашта дикагIа гIулакх даьраш мара котбала йиш яц социалистически яхье. Хьалхарча сезоне хьалхле яьккхар дени бийсанеи 800 грамм, юкъера лаьрхIача доаханна дозал тIаккхетийтача Сигаури Салмана бригадерча хьайбаш леладераша. ХIаьта царца яхь лелаеча коммуниста Батукаев Iумара бригада члений 750 грамм мара дозал тIаккхетийта вIаштIехьдаланзар шоаш доал деча хьайбашта.

— Нов. Сигауре бригадана нийса хьожайир яхьа хьалхара моттиг, — аьлар Батукаев Iумара, хIана аьлча тхол дикагIа болх бир, бакъда кердача сезоне дикагIа доахан кхабарца царел хьалха бовла лаьрхIа-м ба тха бригада членаш.

ХIанз юха а къона хьайбаш дорстаде чу а оттадаь кхоабаш я уж шаккхе бригада. Аьхки лоам дажаш хинна доахан да уж. Шоаш хьайбаш доажаде хьаэцаш кхы а дуккхагIа дозал тIаккхетийта аьнна чIоагIо яьй цу шоайла яхье яьннача бригада членаша. Цар дош чIоагIа хиларах теша а мегаргва. Интенсивни доахан кхоабача цу площадкашка скотникалла болх беча Агеев Султана, Басханов Хамада, Идигов Мусас, Агеев Сайда, Батукаев Аднана, Восхаев Мовсара, Умаев Зайнде, тракториста Мудаев Абаса, кхычар хьаьналча къахьегамца шоайх болийтаб из тешам.

Доахан дика Iангара дахара цхьаккха хIама дац ца далийта гIерт отделене хьайбаш леладераш, керттердар шортта доакъар Iалашделга а лерхIаш чах силос йоллилга хьалхара деш да укхаза. Мел эшача микроэлементашца тоа а деш сангарашка дIадолл из.

А. ШАМСУТДИНОВ.

Цхьана къахьегара планегIа

Юрта боахама доакъоех хьалха леладе эггара халагIа хиначарех дола дакъа — коатIара оалхазараш леладар — Советски Союзе промышленни ларда тIа даьккхад. ХIанз цу даькъа ахаел дукхагIа йола продукци лу шера 150—200 миллион фуъ арахецаш йолча предприятеша. 600-нега дIагIортташ дукха я птицефабрикаш, цул совгIа 300 птицесовхоз, итташ племенной боахамаш, 1000 гаргга инкубаторни станци я.

Птицефабрикаши оалхазараш леладу совхозаши яда йоккхийча городашта — Ленинграда, Минска, Горькена, Омска, Краснодара, Вильнюса, Ташкента юхе. Уж Iалашъяь я хIанзарча оборудованецеи автоматикацеи.

Птицефабрикашта оборудовани кийчъю советски предприятеша кийчъяь ца Iеш кхыча мехкашкарчар а. Юрта боахам дегIабоалабара йола социалистически мехкаша экономически цхьана къахьегара комплексни программа кхоачашъяра боккхагIа лоархIам болаш да кхаштеи фермаштеи эша оборудованеш дIа а юха а кхахьийтар. Дукха ха йоацаш хIанзара автоматизированни цхьа ярус йола птичникаш Советски Узбекстане хьаахийта йолаеннай Венгерски Халкъа Республика. Керда оборудовани дIаоттаяьй республике йоккхагIа ярех йолча Навоийски Ташкентски птицефабрикашка. Венгрера ейтача кердача автоматизированни птичника торо хилийтар Ташкентски фабрике шозза дукхагIа фуаш арахеца.

СУРТАШ ТIА: Ташкентски птицефабрикец цига болх беш йола птичница Рано Алиеваи (лакхехьа).

Н. Ключиева сурташ. АПН.

Наха болча лоIама

Хьахозар доаха безаме илли. «Грознера артисташ баькхаб», аьнна хийтар сона.

— Городерча артистел вогIа оалий илли, — аьлар шофера. Из дар «Лермонтовский» совхоза шоллагIча отделене ферме.

ХьалхагIа дуккхаза а хезадар сона Катыр-Юртарча культармейций гIулакхаш дувцаш...

Илли сона а дийя, сиха халхар доладу. ГIургIаж хи тIа санна, тайжа халхабувл мехкарий, дог тэхадолийташ халхар ду кагийча наха, цхьатарра детт тIоараш.

Раьза ба бIарахьежараш эттача сакъердама, белакъеж уж.

Къаьстта чIоагIа дезаделар наха юртарча библиотекара Гамаригова Маликас, Гадаев Мувсас, свеклаш кхееча Исакова ПаьтIамата, дешархочо Мовсарова Азмана даьха иллеш, свеклаш кхееча Килоев Ширване даь халхар.

Цар шоаш Iалашъяьй струнни оркестр. Ца доах нохчий, гIалгIай, вай ханара кхыдола иллеш.

Хьаюкъе воал ши саг. Цар еш ферма коммунистически къахьегама коллектива дикагIа болча наха хетаяьча стихотворене куплеташ. Цар хестайора цу ферме 18 шера болх баь, дуккхача къонача кхалнаха къахьегама говзал Iомаяь, ше кхо ца еш Даьхен рузкъа дебадеш болх барах Лениниц Къахьегама ЦIеча Байракхеи орденаш еша йола Iаьсий кхедер, Катыр-Юрта юрта Совета депутат Арсанова Арубика.

Цунна эхь хетар ше иштта хестаеш. ХIаьта цунна гонахьа хиннача кхалнаха цох дувнар из ферме дика болх беш, цIагIа йизза цIеннана йолаш саг я яхаш.

— Иштта се лоархIаш хилар сенца декхаргда аз? — йоахар цо. — Кхы а дикагIа къахьегарца декхаргда-кх, — аьлар ше. — Кхы а дукхагIа Iаьсашта дулх тIаккхетийтаргда аз, ма-йоагIара накъагIоргья дукха езача парте XXV съезда,— аьппа тIатехар цо.

ХIанз Арубикас хIара Iаьсана дийнахь-бус тIаккхетийта дулх 800 граммага кхоач.

Ударни къахьегаш ба доаркаш Дебирова ЗураI, Мадаева Нина, Цухаригова Шема, Замаев Макка, Зурапова Роза, кхыбараш.

Цар иштта къахьега дуккхагIа безам тIабахийтара, дог ураоттадара гIо-новкъостал ду оттадеча концерташа.

Катыр - Юртарча культура Щен болхлоша иштта кхашкеи фермашкеи къахьегаш боаххача наха деча гIулакхаша оарцагIбоах уж заданеш кхоачашъяра, кхетам лу. Дикача сакъердамо болх дикагIа бе дог ураоттаду.

ХIаьта цигарча культура ЦIагIа наха сакъердам бара дуккха формаш я. Цига кийч а ю, чакх а йоах тематически сайренаш, производстве хьалхалаттаращца вIашагIкхеташ, багагIара журналаш, къахьега саг хьоаставеш дола кхыдараш.

ПоагIача хана арайоах «Молнеш», «Къахьегама листокаш».

Юрта дика бовзаш ба комбайнер Алдамов Джурап, механизатораш Джамбулатов Iусам, Магомадов Масхуд, Амирхаджиев ШахIид. хIаьта иштта аз лакхехьа бийцараш а.

Уж кIоаргга кхетам бола, шоашта де тIадилла гIулакх бехктокхаме а хеташ чакхдоаккхаргдола нах ба. Уж лаьттанца, шоаш бахача моттигаца боккха безам бола, из безам кхычарга болийта ховш бола нах ба.

Цар вахар а гIулакхаш а кхычарна бола хьоккхам ба, царна хов халкъа долча беркате къахьега...

Культура Щенна керте латт дуккхача шерашка культурни болх баь, йоккха опыт йола саг Вахаев Лема. Цунна хов цаI шоллагIчоа тара хургдоацаш юрта бахача наха культурни гIулакхаш дергдолаш цу цIен болхлой хIама вIаштIехьдаккха.

Со хилар цига производстве хьалхалаттаращца вIашагIкхеташ яьча сайрене. Цига баькхбар Джамбулатов Iусам, дояркаш Дебирова ЗураI, Гермиханова Бирлант, кхыбараш.

Цу сарахьа сега лампаш бийса юкъе яххалца йоагаш хилар, хьагулбенна нах дIаболхапар.

— Тхо наха юкъе болх беш ла, тхо декхарийла да цар мишта дог долаш болх бу, салоI, дешаш ба довза, цар быт миштай ховш хила, — йоах культура Щен директора.

Иштта да а да из. Культура ЩIа — из юртарча нахага культурно салаIийта, цар политически сакхетам лакхбе беза цIа да. Цо ший декхараш дика кхоачашдарах дуккхача даькъе тийша хургда юртарча наьха культура лакхъялар, цар производственни толамаш дахар.

Совхоза шоллагIча отделене болхлой массехк шу хьалха тIехьабусаш бар, доккха зе дора боахама цу отделене. Из дIадаккха а пайда лургбола участок цох е а дукха къахьега дийзар. ХIаьта хIанз отделене, иштта совхоза а доаха толамаш дувц районе меттел, гаьнна кхычахьа а. Уж толамаш доахача кIезига дакъа лаьцадац культура Щен болхлоша а.

«КПСС XXV съезда ма-доагIара накъадахара йолча социалистически яхьах» бола КПСС ЦК соцам ара маьаьллинге а, из документ шера дIадовзийтар культура болхлоша. Уж хилар бригадашка, ферме, моттигерча вахарах дола масалаш а кхувлаш, цу яхьа бола боккха лоархIам дIабовзийтар, яьхача коталонех, де дезарех лаьца беседаш йир.

Культура Щен хьалханика хьалтеха доахк совхоза, отделене, хIара механизатореи хьайбаш леладечуни социалистически декхараш. Цига ховргда мала хьанца яхь лаьца ва, декаде, бетта, квартале, пятилетка чакхйоллача шера малагIа толамаш доах.

Культура Щен болхлоша шоай беррига из тIабохийт оттаяь планаш хIара сагага дIайовзийтара, уж цунна чIоагIа дег чу йолийтара. Цу Щен агитбригада членаш массанахьа а кхоач — бIаьсти, аьхки, гурахьа кхашка, ферме балхаш деча. Уж бокъонца бола агитатораш ба. Цар дIадовзийт дикадар, кердалар, нра къовсам лоаттабу къахьегама дисциплина телхаерашта, дIаяхача замах юхедиса во гIулакхаш доаххараштa, вай замана духьалара хIамаш леладеча наха духьал. Цар къаьстта теркам тIабохийт юрта бахача наха атеистически кхетам балара. Культура ЩIагIа я «Атеиста» уголок. Цига да цу темах дола литература, журналаш, газеташ тIара яьха вырезкаш.

ХIаьта культура Щен берригача балха лостам тел 19 сагах латтача общественни совето. Цунна керте латт культура дика йовзаш вола преподаватель А. Астемиров. Цу совета юкъе ба медицински болхлой, производстве хьалхалаттараш, хьехархой, юрта боахама специалисташ.

ХIаьта отделене кулгалхоша боккха мах бу культура Щен коллективо беча балха. Массаза эша новкъостал ду: бригаде, ферме баха машин лу, эша инвентарь Iалашъю.

Культура Щен болхлой массаза а отделене къахьегамхошта юкъе хул, цар культурни хьашташ кхоачашду.

С. ЗЕЛИМХАНОВ.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

Юрта боахам дегIабоалабара планаш оттаеш Эфиопе правительствас чIоагIа лоархIам бу ахархой ассоцнацей — лаьттан реформах долча укх шера март бетта хьакхайкадаьча декретивага хьажжа вIашагIйоахкаш йолча юртабоахама производственни объединенией.

Мехка хIанз болх беш я кхо миллион совгIа саг чуоагIаш йола цу тайпара 16 эзар ассоциаци. IаьдалогIо ду ахархой объединенешта, царна дIаде фу, удобренеш тел, техническии финансовии новкъостал ду.

СУРТА ТIА: Арусси яхача провинцерча ахархой ассоциаце членаш кхашка болх беш ба.

Ю. УСТИМЕНКО сурт.
ТАСС фотохроника.

ИЗРАИЛЕРА ВЕДДАР

Израилера уд нах. Алхха дIадахача цхьан шера мехкара ведда дIавахаа 21 эзар саг. Вене, Стамбуле, Брюселе, Риме сец эмигранташ. ВIашагIкхийттача штаташка дIабахаб дуккха бараш. Шоай кхелаш даькъаза яларах сионистски пропаганда бехке ю цар, сионисташа нах Iехабар дехкилга дIадехаш дунен халкъашта юкъерча организацешка письмош кхухьийт, кхайкаралаш ду, цар гIулакхаш хьагучадоахаш выступленеш ю.

Дукха ха йоаццаш советски Iаьдалаша Ташкенте юха бахка мукъа беннаб «дега дезача лаьттан» тIара байддарех цхьанне Фузайлова Ильяй дезала. Цо тешал ду, сионисташа Iехабеши нйбеши эмигранташ Израиле дIа а кхувлаш, цига царна эксплуатаци еш, агрессеи тIемеи гIулакха царех пайда эцаш хилара.

«1973 шера 1 сентябре доазол дехьа даьлар тхо, — яхаш дувц Фузайлова. — Цхьа ха яьннача гIолла Вене кхаьчар тхо. Тхона духьала енаяр полицейски ши машини йоккха автобуси. Автоматаш а йолаш бар полицейскеш. Шенау яхача замкага кхаччалца накъаяьккхар цар тха автобус. Йоккхача тIема лагера тара я Шенау замок. ЖIалеш а долаш болча полицейскеша лораю коанаIараш, пений дIоахкала Iойола кIарцхал долча аьшкаьрга зона.

Бийсанна Венера гIетта «Боинг-707» яха самолет кхо сахьати ах сахьати даьлча Тель-Авиверча Лод яхача аэропорте Iойосс. Лод яха аэропорт военизированни я. автоматаши пистолеташи ялаш бола полицейскеш боагIа хьона духьала, массе меттe чIоагIа ха латт. Цудухьа хье мича нийсвеннав ховргдац хьона: тIема учлнеш еча ва е граждански аэропорте ва. ТIаккха цигара, шоай кхел къоастаярга хьежаш багIача нахах тIенкI яьнна хьалйизача шоллагIча этажа тIа хьалтIадоал тхо. Циггача да бераш а — цIогIара детташ, делхаш. Нах дIа-юха бекъача службе дIачудехарга хьежаш дагIар тхо. ХьатIаккхаьчар тха аргIа. Эггара хьалха тха бенар — долгови книжка. Цу книжка тIа шоай къайлагIа йоазош ду цар. Цига дIаяздаьр фуд ховргдац хьона. Цифраш я хьона хьабIаргагураш, циггача кулг язду Iа.

ШоллагIча истола юхе со дIатIавахача повестка елар сога массехк бутт баьннача гIолла со тIема призывной пункте хьехаш. Переселенец иштта цу сахьате Израила паччахьалкхен. тIема, милитаристски гIулакхашта юкъеоза гIерт.

Царна эшараш боккхий нахи ды лелабу нахи бац, герз бе доалладе а шоай хьашташ лораде а ховш бола къона, унахцIена низ бола къонахий ба.

Хьога оал: «Дезача Лаьттан тIа юха кхачарца даькъала ву оаха». Циггача хьаделл хьа бIарглаш Советски Союзера жугатий Iеха а беш дIакхувлара бокъонца дола маIан бIаргадайта. Тхога аьлар, Iаьржа балхаш де эзараш нах эш Израиле, хIанзчул тIехьагIа дукха ха эккха езаргья бIаь миллион болча Iарбашта духьала латташ».

ДIалийцача Iарбий лаьтташкара израильски тIема поселенеш сионистски паччахьалкхен форпосташа дер де дезаш а дIалийца Iарбий лаьтташ кара даргдоацаш маIан долаш а я. Из — Моше Даяна оттаь «хиина даьннача хIамай» политика чакхъяхар. Цу тайпара поселенеш хьалъеча болх бераш дукхагIча даькъе иммигранташ ба, цу моттигашка баха хунна безараш а уж ба. «Арахьара тIауха жугатий Iарбий паччахьалкхенашцаоча доазонашка. 1967 шера дIалийцача территореш тIарча цу военизированни поселенещка Iохувшабе гIерт израильтянаш. — йоах Фузайлов Ильяс. — Цар керттера лерхIар — Советски Союзера баьхкача эмигрантех буфер, заслон елга, нагахьа санна тIом болабенна болх хуле эггара хьалха тIайоагIа хIама цар шоашта дIатIаэцаргйолаш. Белгаллакха деза, лерттIа ваха моттиг цу поселенешка ца хилар. Уж массазаръяраш санна йола ахкай баракаш я, е санитарни хьалаш а доацаш, е вай кхетадеча тайпара, тIадоагIаш хий а доацаш».

Сионистски агитационни литературо хьахьувзкхар кхы тайпа сурт да. Хоза бердаш, гостиницаш, пляжаш, дIаьхи атта вахар. Из деррига а—бокъонца нах Iехабелга. Цу тайпара литература кепадетташ арадоахилга — жугатий цхьайцига дIакхувлар духьа сионисташа беча балха керттера дакъа. Бозцаш болча гаргарча нахагара я яхаш Израиле дIабехаш хари вызоваш кийчъяри дIаахийтари санна, кхылола герга печаташ а тIатеIаеш уттадаь хари документаш. Уж деррига эхь доацаш мел йола киловзалаш лелаераш Тель-Авивера паччахьалкхен учреждениеш я. официальни политика цхьа дакъа а хинна дIаэттай уж. Iалаьмате дукха хари каьхаташ кхухьийт советски наьха адресагIа Израилера а иштта малхбузеневропейски мехкашкарча тайп-тайпарча сионистски конторашка гIолла а.

«Шенау дIачукхаьча вIалла ха а ялалехьа хьа гаргарча наьха, хьа доттагIий адресаш хетта болалу уж хьога. — йоах Фузайлова. — Итташ эзараш болча жугатий цхьаккха гаргара саг вац Израиле. хIаьта Израило лерхIар — СССР-ера уж дIаарабоахилга. Нагахьа санна ши-кхо адрес, тайпан цIи. цIи, даь цIи Iа дIаоале, цар цу адресагIа посылкаш а шоайцига дIахьехаш каьхаташ а дохьийт. Цу тайпара, Израиле, нах геттара дика бах, 120 сома мах бола посылка йохьийтилге из вIалла дош доацар да аьнна хетийта гIерт.

А. МИРОНОВ.
(АПН)

ДРВ БАЙРАКХА КIАЛ

Дукххача шерашка Вьетнама лаьттах чIегилгаш яьхача тIемо новкъарле яьй машиннаькъаши автомобильни наькъаши дегIадоаладара а. ХIанз укх сахьата халкъбоахама мухьаш дIа-юха кхухьа керттера средство хIанз укх сахьата форда флот я укхаза. цу тIа а ДРВ ши эзар километр совгIа фордацара оагIош деза-доккхий кемаш чуаха йиш йола башха-дика бухташ. порташ а хилча. ХIанз укх сахьата башха йоккха а яц ДРВ грузовойи пассажирски флот. цхьабакъда денгара да массаза доал йоккхагIа а низ болашагIа а хул из: дукхагIа хул кемаш. цар мухьаш озара низ. ДРВ правительства чIоагIа лоархIам бу форда кемай боахам дегIабоалабара.

Дукха ха йоаццаш Хайфоне а Вьетнама кхыча йоккхийча порташка а хила вийзав са. Дийнахьа а бус а укхаза чу увтт дунен дуккхача мехкий кемаш. Хайфона причалашка бе-бе бесаш дола байракхаш тIаягIа «Туркестан», «Тымлат» яха советски ши теплоход латтар. Цар истори айхха дуввадепна да паргIатон кортамукъален бахьан долаш вьетнамски халкъо лоаттабаьча къовсамца. Къахьегача кемо, турпалча кемо — «Туркестано», тIема шерашка а маьршача хана а Советски Союзера мухьаш кхихьад ДРВ-ена.

Советски правительства уж ши кема совгIата дIаденнад ДРВ-ена. Шиина а кемана тохкам баьб миштта лел хьожаш; технически тIехдикача хьал тIа да уж. «Шонг хан» яхача теплохода тIа (хIанз иштта оал «Туркестанах»): аз къамэьл даьд Чан Вьет Кица, капитана хьалхарча помошникаца. 16 шу да из флоте вола, цкъа хинна Iийнавац советски порташка.

— Экипажо баркал оал советски халкъа из интернациональни совгIат бахьан долаш, советски морякаша доккха новкъостал дарахи оагIув хьаллацарахи, — аьлар Чан Вьет Ки. — ЧIоагIа хьоашал тессад оаха тхоай советски коллегашца. Дег тIара лов тхона уж чIоагIа ираз долаш, могаш — маьрша бахар, балха тIа цар дIахо толамаш дахар.

ХIанз Сайгоне даха кийчлуш да Вьетнама демократически Республика байрахх тIаягIа «Шонг хан». Цул тIехьагIа гаьнарча доазол дехьарча наькъагIа аха доладургда из.

А. НИКИТИН,
АПН соб. корр.

Ханой.

Ольстере юха а низаш де доладаьд. Ювлаш топаш. етташ автоматаш. лелхийташ бомбаш я провинце дуккхача районашка.

Къилбаседерча Ирланде гIулакхашта волча министра И. Риса указанегIа английски эскараш кхы цIаькха а «порядок» оттае гIерт. Йоккхийча городий улицаш контрольни пункташ оттаь дIакъайла я. машаре бахача наха чухьеж, уж лувцаш дIаккхувл.

Сурта тIа: Ольстера улицашка тахан.

ТАСС фотохроника.

Хайча сакъердаме да

КОСМОСЕРЧА «ГОРОДА» ПРОЕКТ

Массехк итташ шераш даьнначул тIехьагIа космосе «городаш» хьалъелга бокъонца бакъдар а хинна дIадаха йиш йолаш да аьнна хет американски Iилмахошта.

Маунтин-Вьюрча Эймс яхача тохкамий центрерча (Калифорния яха штат) США аэронавтикаи космически аре тахкареи дешашта йолча Къаман управлене (НАСА) отделе цу проблемана хетаь семинар хилар. Цунца дувзаденна яьча пресс-конференце специалисташа дийцар итт эзар саг а вахаш хургйолча «космически колоне» проектах.

Башха йоккха йоаца орбитальни станци сигала йохийт Лаьттан тIара. 330 эзар километр гаьна йоал из. Иззал йола лакхал хержай цу поясе Лаьттон Беттон шоашта тIаувзара низ цхьатара нийслуш хиларца дувзаденна. Станце чу бахараш Лаьттан тIара хьалйихьача оборудоване новкъосталца цаIи ахи километр совгIа диаметр а чарха кеп а йолаш дола керттера цIа хьалде болалу. Материалаш Бетта тIара Iоккхаьа а кийчъянза йолча тайпара «гIирс хьалбеча моттиге» тIаувза а лерхI. Укхаза руда лоала а деш алюмини доаккхаргда, цу тIа а дозал доацача хьалашка из поаладаро йиш хулийтаргья Лаьттан тIарчул дукхха а цIенагIеи чIоагIагIеи дола металл даха.

Кийчдаь даьнна «цIа-город» тоъал комфортабельни хургда. ЧуIеча цIеноел совгIа укхаза хургья салоIеи- сакъердеи моттигаш, кхыметтел хIамаш дIае кхаш а. Минута цхьа го а бовкхаш сиха кхестаргья станци, саг дIаIема тIаувзара низ хилийтар духьа. Хаддаза кердадахеи цIендеи лерхI фои хийи.

Космически городе бахача наьха керттера болх, Iилмахошта хетачох. ЛаьттаннагIа дагIа энерги Iалашъелга хила деза. Цар хьа а еш. Лаьттанна гонахьарча орбита тIа ухийтаргья спутникаш-электростанцеш. Маьлха энергех электрически энерги а еш, спутникаша тIаерзаьча электромагнитни талгIей новкъосталца Лаьттан тIарчул приемни станцешка Iочутела еза из.

А. ВОРОНИН,
ТАСС корреспондент.

Нью-Йорк.

185 ШУ ДАЬННАЧУЛ ТIЕХЬАГIА

Укх деношка город Котке церемони яр Роченсальма юкхе, Котка яхача хIанзарча города гаьна боаццаш шведски тIема комашца форда тIара тIом болча хана 1790 шера июле хи бух дахача «Святой Николай» яхача эрсий кема экипажа маьженаш дIайоахкаш. Швеце хьоа а баь, 1788—1790 шерашка хиннача эрсий-шведий тIема эпизодех эггара драматичнегIа яр из.

«Святой Николай» яха кема дукха ха йоаццаш 17 метр кIоаргача пролива бух тIара корадаьд цига бахача цу гIулакхашца сакъердалуча аквалангисташта. Кема 40 метр дIаьха да. 32 йоккха топ лаьттай цу тIа. Цуи экипаж 400 эпсарахи матросахи лаьттай.

Аквалангисташа пролива бух тIара хьалдаьккха герз, пхьегIаш, кема тIарча экипажа шоай доалахьа хинна цхьайоле хIамаш моттигерча музее хьокха оттаьй. 185 шера хи бухе илла кема ше хьалдоаккхилга хала гIулакх хет специалисташта из сов дукха илла талха хиларах.

Город Коткерча йоккха репортаж кепатеха араьккхача «Суомен кувалехти» яхача журнало язду, 1790 шера 9-чеи 10-чеи июле майреи къонахчал долаши лийтаб российски морякаш, яхаш. Цу деношка «Святой Николайца» цхьана форда бух дахад Швецеи Россеи 58 тIема кема. Массехк эзар саг веннав.

Ю. ДАШКОВ,
ТАСС корреспондент.

Хельсинки.

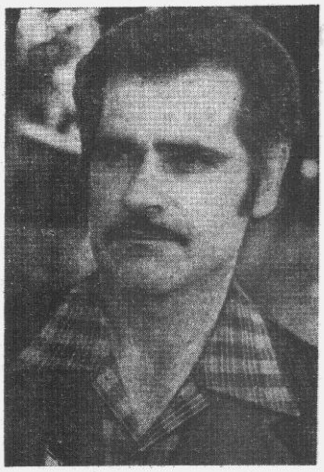
НЕАНДЕРТАЛЬЦ ХИННАВ!..

Город Мёнхен-Гладбаха районе (Рурски область) малхбузенгермански археологашта эггара тIехьагIа кораяьча хIамаша юха а дискусси хьоаьй Европе эггара хьалха ваьхар мала хиннав яхача деша. Европе эггара хьалха баьхараш неандертальцаш ба аьнна хеташ дар хIанзалца.

Боннерча Рейнски краеведчески музея профессора В. Янсена баьча хоамагIа, К. Тиме керте а волаш хиннача археологий группана Мёнхен-Гладбаха юххера гучаьннай цига, хетаргахьа, 150 эзар шу хьалхагIа саг ваьха хилара белгалонаш. (Неандертальцаш баьхаб яха зама таханарча 100 эзар шу хьалхагIа «мара» ца хиннарг лоархIаш я).

А. УРБАН,
ТАСС корреспондент.

Бонн.

Барайтта шу да Белгатойски юкъерча школе эрсий мотти литературен хьехаш коммуниста, халкъа образоване отличника Вагапов Iальве Амедхаджиевича болх бу. Дешархошта кIоарга эпанеш, дукха кердадар луш хьавоагIа из. Цо хьийха дешархой дуккхача моттигашка болх беш, вузашка дешаш ба. Шоай хьехархочоа баркал йоах цар.

Iальви Амедхаджиевич массанахьа гIулакх дIакхоачаш, школах дог лазаш саг ва. Районни отделенерча «Знание» общества председатель, юртарча исполкома член а ва I. А. Вагапов.

Сурта тIа: хьехархо Вагапов.

А. КЫЧИКОВА сурт.

ЗУЛАМ ХИЛИЙТАНЗАР

Массе деношка санна шийболх беш вар Даурбеков Руслан цу дийнахьа а. Сайрийна футбольни матч хулача стадионе порядок лораеш хилар. Цул тIехьагIа «Кавказ» гостиницайолчар ший посте дIаэттар. Из моттиг массаза а хул нах дукха болаш. ХIаьта футбол хинначул тIехьагIа къаьстта дукха хул. Болельщикаш матч йистеяьлча ресторане болх. Дукха езача команда котало яьккха яле из дика хийте мол, ийша яле хиннача халахетарах мол. Нийслу, кIезиг-дукха менна ца Iеш, кертагIа бахкалца молаш а. Иштта цу сайрийна а ший новкъостаца менна веха вола виъ зIамига саг участке дIавига везаш нийсделар Руслана.

Бийсана шийтта сахьат даьнначул тIехьагIа отдела дежурнега ший герз дIа а денна цIавaха кийчвелар Руслан. Цхьаккха транспорт яцар, гаьна къаьнача промыслашка ваха везаш а вар. Ираза, такси нийсъелар.

Машина чувагIаш кIаьдвеннача Руслана тар кхийттар. «Волга» цIаьхха сеца чниг тохарах сомайккхар из. Машина соцаяьр тикеи кафеи лораеш ха тIа вола хаьхо вар. Из тикага хьежа юха кхачалехьа, кафе чу а ваьнна сейф елла гIерташ воал малав ца хов шинъ йоахар цо.

Герз мичад Русланага, хIаьта уж санна бола зуламхой шоашка герз доацаш хилац. Цхьабакъда, уйлаш еш вагIа ха яцар. Ер яхх кафе а. НаIараш йийлла я, кор а дIадийлла латт. Баьде йоагача фонарика сердалонах гуш ши саг ва. Де цезар цIаьхха дагадехар...

...Мичара воагIа из хойташ кора тIа нйккхар Руслан. Секунда ялале дустара тIоара кхийтта цхьа зуламхо вежар, хIаьта вокхо дIахо а нйккха урс хьал а эккхийта Руслана юхьмараж тIа хьожадир.

Ма чIоагIа накъа а даьлар милице школе Iомадаьр. ТIехдика Iомаяьяр тIема самбо приемаш зIамагIча сержанта Даурбеков Руслана. Тренировкашка цо геттара сиха дIадохийтар бера дахчан урсаш. ХIаьта хIанз укхазара яр, тренировка а яцар, бе доаллар дахчан а доацаш, шин оагIорахьара ирдаь болата урс а дар.

Тийнача бийсана цIаьхха чIоагIа цIогIа даьлар, сейфах кхеташ дIадахар бе даьлла «финка», шоллагIа вола зуламхо Iовежар.

— Кхо шу даладоал чурча гIулакхий Заводской отдела барт тайнача дезала юкъе комсомолец Даурбеков Руслан вена. Дисциплина лораеш, уставо дIадехар дизза кхоачашдеш, хIама ха гIерташ хиларахи, новкъосташа гIо деш хиларахи ший професси йизза караерзаe вIаштIехьдаьннад Руслана.

Сайрийна боад болаш латт. Заводской отделе службе баха дIа-хьа хьожабеш ба милице болхлой. Даурбеков Руслан, массаза санна цIена баракъаш дувхаш, тIах аьнна ва, ший атта боаца кхераме болх магбоагIара бе кийча а ва.

М. ЛЫКОВ,
милице майор.

ТАШКЕНТЕРА КОЛХОЗИЙ БАЗАР

Ташкентски Горисполкома статистически управлене дашнешка хьежача республика столице бахача наха эцаш йолча юртабоахама продукцех 60 процент яр Колхозий базар тIара эц. Городе кхоачам хиллал паччахьалкхен тикаш я базар тIара дараш санна баьцадаараши сомаши бохкаш, хIаьта а бахача наха дукхагIа базар тIара ийю уж продукташ.

Ерригаш а Ташкенте йоккха 2 базар я. Нах бахача моттигий центрашка я уж. Бакъда городе бахача наха дукхагIа езар Октябрьски базар я — эггара йоккхагIа а эггара къаьнагIа а яр. Къаьнарча традицех укхаза хIамаш эца ух уллуя ядача кварталашкара иха ца Iеш города кхыча районашкара а нах. ХIара денна цу базар тIа воагIа 20 эзарнега кхоачаш саг, хIаьта кIиран деношка 60 эзарнега а кхоач.

Дукха ха йоаццаш эргаяьккха тоаяьй из базар. Къаьнараш дIа а яьха малхбоален традиционни элементаш юкъе а ухийташ хьалъяьй йоккхий, паргIата, тIера къайла а йолаш баьцадаарийн сомийн павильонаш, дулх, чкъаьрий, шура йохка помещенеш. ХIара торгови мугIарагIа дIайхен шийлен хий доагIаш водопровод я.

Базар тIа порядок а я цIена а я. Хий деттача машинашца хан-ханнахьа цIенду торгови мугIараш. ЦIена хиларга продуктай дикалга хьожаш а ба санитарни лораш.

— Тха керттера декхар, — йоах базара директора Аринджанов Талиба, — из базар тIа баьхкача наха а продавецашта а паргIато хургйолаш гIулакх вIаштIехьдаккхар да. Тхо долча хIамаш йохкаш хул коллективни боахамаш а къаьст-къаьста колхозхой а. Колхозий 9 дарек я базар тIа шурий продукташ йохкаш, колхозхоша базар тIа ях шочи бешамашка хьалкхеяь, шоашта соз йола продукташ. Цхьан ханна базар тIа хIама йохкаш хила йиш я 1600 саг.

ХIанз Ташкенте хьалъеш латт цхьаькха а колхозий базар. Из хьалъю Чилanзара центре — города йоккхача нах бахача моттиге Керда базар хургья 900 торгови моттиг йолаш.

Э. ХОДЖАЕВ,
АПН корреспондент

Ташкент.

Редактор
Т. А. ТЕБОЕВ.

ТХА КОНСУЛЬТАЦЕШ

БЕРИЙ ДАЙ ОТТАБАР

Бера хьакъехьара дай-нанной бокъонаши декхараши из Iодаьча дийнахьа денз дIадолалу. Бер хьахиннача хьалхарча дийнахье а денз йоакхо яза яргьяц из унахцIена, диза, хIама ца эшаш хилийтара. Керда хьахиннача вахара, хургвола гражданин вIаштIехьвалара хьалхара обществана гарга бехктокхаме да дан нанеи — шаккхе а, кхыметтел уж мари сесаги хилар законагIа чIоагIдаь деце а. Бер цу даьна даь дий-дешний кхалсага дезала хьалага хьежача ховргда: из цхьаь я е маьре я. Нагахьа санна кхалсаг маьре яле, тIаккха бера да — цуп марах лоархI. Призумпция оалаш йола из бокъо оттаю саг яр-яхарен дезалеи хьакъехьарча РСФСР Кодекса 47 статьяс. ХIаьта, нагахьа санна мара — цIендас бера да шийх ца лоархIе, судага латкъа йиш я цун бер ший лаьрхIа дIаяздар харцахьа да аьнна, цу ханна ше да ца хилар хьахьоккхаш дола бахьанаш а доаладеш. Цу дехарца суда тIаваха йиш яц бер дара хьакъехьарча тешал тIа даь йоазув долга хайнача е ха дезаш хиннача минуте денз шу даллалца йолча хана мара.

Бераш цар паьнаца регистраци яь воацача даь дий-дешний хара порядок кхы тайпа я. Ишта моттиг нисъелча, да хилар ше раьза а хиле дIатIалоац е низагIа лоацийт. Раьза а волаш да хилар дIатIалоацилга берий даси нанаси из къонаха да ва аьнна дIаязвар дехаш цхьана ЗАГС-а органашка заявлени яларца деш да. Раьза а волаш бера да хилара йола алхха цхьа духьале хила йиш я ше да хила безам болаш вола къонаха бера да хилар кхалсага—нанна па лар, хIаьта ший хьашт долча бахьанагIа из ца ла йиш йолаш я я из.

Ший вахар вIаштIехьдоалаш хиннаяц гражданка Мухиева. Гражданин Куприяновца кхоаччара гIулакхаш леладеш ше хиннаяле а, ший кхел цунца чIоагIа ювза лоархIаяьац из: Куприянов малара тIера хиннав, йоакхо ергйолаш цIенда ва ала йиш йолаш а хиннавац. ЙоI йича а тоаваларгахьа кхы хIама тIаккхетанзар цунна, . из хинна гIадвахан ше да хилар къайла ца кхухьаши ше хиннавале а. Цудухьа Мухиевай безам хиннабац йиIиг ярах долча тешал тIа корта баьсса болаши молаши вола саг бера да ва аьнна дIаязвайта. Да хилар бакъдеш Куприяновца цхьана заявлени дIачуяла тигадац цо. ХIаьта бера нана раьза йоаццашехьа а ше бера да хилар дIаяздайта ЗАГС-е веначa Куприяновна бокъо еннаяц из де. Цул тIехьагIа ши шу даьннад. ИиIиг йоккха хулаш лаьттай. Берацарча безамо дуккха хIамаш хийцад Куприянова оамалашка а кхыметтел уйлашка а. Йоакхо еш вола цIенда а хинна дIаволавеннав из, малар дитад, ше мукъа мел йоаккха ха йиIига тоамбар де гIерташ яьккхай цо. Куприяновна ший бер бокъонца дукха дезаш хиларах дог а тийша, из бера да ва аьнна дIаязвара кхы духьале ца еш сецай Мухиева.

Саг яр-яхарахи дезалахи долча РСФСР Кодекса 48 статьяга хьежжа мари сесаги да аьнна дIаяздanзa долча даси нанаси цхьана язъяь заявлени ца хуле, къонаха бера да хилар, судага гIолла оттаде йиш я.

Да хилар судага гIолла оттадайтац 1968 шера 1 октябрал тIехьагIа даьча беращта мара. Цу хана судо теркалдеш тIаэц бер дале хьалхагIа бера нанеи да ва яхаш вари цхьана даьхадалеи боахам юкъа лелабаьбалеи, е да ва яхаш вар да хилар бокъонца бакъдеш дола тешалаш.

Гражданкас Никоновас гражданин Леонтьев суде веннав ше 1969 шера ваьча кIаьнка да из лоархIалва аьнна. Ший дехар кхалсаго бакъдора бера да ве лерхIачунца йIаьххача хана ший маьреи сесагеи хулаш дола гIулакхаш хинна хиларца. Ишта гIулакхаш ший цунца хинна хилар харцдеш вацар Леонтьев, цхьабакъда хIаьта а корта боацаш, цIенхашта доацаш лаьрхIад цо уж, цудухьа шийх кIаьнка да вара цхьаккха дича а раьза хила тигадац цо. Судо соцам баьб, цу къонахчох бера да ве аьнна даь дехар кхоачашде йиш ца хилара хьакъехьа: дезале леладечарна вIалла тара а хиннадац цу шин сага юкъера гIулакхаш; даьча бера йоакхо еш хиннавац Леонтьев. ший лоархIаш хиннавац из. Мари сесаги безамо вIашагIдувзадолийташ хилча, денна вIаши лалла хила, даим цхьана баха доглоагIа. ХIаьта цхьана бахаш хилча шоай быта йоакхо ю цар. вIаши дага а бувлаш лелабу цIагIара боахам. Цудухьа да бера да хулаш хилча, цхьана бахарал совгIа, цхьана боахам лелабанза а барг ца хилар.

Л. ЕМЦОВА,
Нохч-ГIалгIай АССР юстице Министерства консультант.

Туристически экскурсе хьех

Наькъа ахареи экскурсейи Грозненски бюрос хьех туристически поездаца Юкъерча Азе гIолла хьалххара наькъа баха. Поезд гIоргья 1975 шера 4 ноябре денз 24 ноябре кхаччалца укх городашка гIолла: Грозный — Волгоград — Алма-Ата — Фрунзе — Ташкент — Самарканд — Бухара — Душанбе — Ашхабад — Чорджоу — Грозный. Путевка мах 240 сомий 24 кепиги ба. Путевка маьха юкъе доагIа наькъагIеи купированни вагонашка вахарахи доагIар, вагон-ресторанашка дийнахьа 3-зза дуача хIамах, экскурсионни гIулакх дарах доагIар.

Путевка эца йиш я профсоюза обкомашка, моттигерча комитеташка, наькъа ахареи экскурсейи бюрора.

Цу хьакъехьа хIама хатта безам болчоа жоп лургда укх адресагIа вахача: гор. Грозный, Дагестански улица, 71, телефоннаш 2-15-12,

Наькъа яхареи экскурсейи бюро дирекци.

2-08-53.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллен Грознен хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, малхбузехьара секунде 3—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш ха хилеи фегара температура республике гIолла 9—14 Грозне 11—13 градус йIовхал йолаш хилеи тарлу. Кхоанеи ломмеи лаьгIо догIа а делхаш, фегара температура бийсашка 3—8, деношка 8—13 градус йIовхал йолаш хила тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364051, г. Грозный, Ленина, 9 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахареи культураи отделий — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отдела — 2-80-71; бухгалтере — 2-54-30. корректорске—2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46, отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем 2-80-71; бухгалтерии — 2-54-30. корректорской—2-89-88.

Газет арадувл шинарен, шоаттен деношка.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография изд-ва «Грозненский рабочий», Маяковского, 92.

Заказ № 6922.